

/952

24

СКУПШТИНА СФРЈ
SKUPŠTINA SFRJ
СОБРАНИЕ НА СФРЈ

SKUPŠČINA SFRJ
KUVENDI I RSFJ
A JSZSZK KÉPVISELŐHÁZA

ВИЈЕЋЕ РЕПУБЛИКА И ПОКРАЈИНА ☐
VIJEĆE REPUBLIKA I POKRAJINA
СОБОР НА РЕПУБЛИКИТЕ И ПОКРАИНИТЕ
ZBOR REPUBLIK IN POKRAJIN
ВЕЋЕ РЕПУБЛИКА И ПОКРАЈИНА
ДНОМА Е РЕПУБЛИКАВЕ ДНЕ КРАИНАВЕ
KÖZTÁRSASÁGOK ÉS TARTOMÁNYOK TANÁCSA

4. СЈЕДНИЦА ☐
4. SJEDNICA
4. СЕДНИЦА
4. SEJA
SEANCA E 4
4. ÜLÉS

14. и 15. ОКТОБРА 1982. ☐
14. i 15. OKTOBRA 1982.
14. i 15. LISTOPADA 1982.
14 и 15 ОКТОМВРИ 1982
14 e 15 TETOR 1982
1982. OKTÓBER 14 es 15.

СТЕНОГРАФСКЕ
БИЉЕШКЕ

STENOGRAFSKE
BILJEŠKE

СТЕНОГРАФСКИ
БЕЛЕШКИ

STENOGRAFSKI
ZAPISKI

СТЕНОГРАФСКЕ
БЕЛЕШКЕ

SHËNIMET
STENOGRAFIKE

GYORSÍRÓI
JEGYZETEK

UREĐIVAČKI ODBOR:

Dragutin Harmadi, predsednik

Janez Čamernik

Aslan Fazlija

Sašo Ivanovski

Milan Lukić

dr Branislav Ostojić

Jože Pacek

Đorđe Radojev

Bojan Selić

dr Miladin Stevanović

Mira Šestanović

Vukosava Vučković

Metodi Zvrčinov

Izdaje: Služba za informativno-dokumentalističke poslove Skupštine SFRJ

Odgovorni urednik Branislav Ilić

Beograd, Trg Marksa i Engelsa 13 – Tel. 339–651

Štampa: TANJUG – OOUR Grafička delatnost, Beograd, Obilićev venac 2

ČETVRTA SEDNICA VEĆA REPUBLIKA I POKRAJINA

(Održana 14. i 15. oktobra 1982. početak u 9 časova i 10 minuta)

PREDSEDAVA

PREDSEDNİK VEĆA REPUBLIKA I POKRAJINA NIKOLA KMEZIĆ

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ /САП Војбогина/:

Другарице и другови делегати, отварам четврту седницу Већа република и покрајина Скупштине СФРЈ.

Констатујем да постоји кворум и да Веће може пуноважно да одлучује.

На седницу Већа, поред представника и повереника Савезног извршног већа, позвани су да присуствују, поводом 1, 2. и 3. тачке дневног реда, представници друштвено-политичких организација: Председништва ЦК СКЈ, Председништва Социјалистичког савеза, Већа Савеза синдиката Југославије и представник Привредне коморе Југославије. Поред тога, у вези 1. и 2. тачке дневног реда, позвани су да присуствују: председник Савезног суда Југославије, савезни друштвени правобранилац самоуправљања, савезни јавни тужилац, главни савезни тржишни инспектор, главни савезни девизни инспектор, гувернер Народне банке Југославије, председник Савезне заједнице за питање цена, председник Интересне заједнице Југославије за економске односе с иностранством и генерални директор Службе друштвеног књиговодства Југославије.

Делегати Већа, Војислав Срзентић, Драго Сушец, Мирко Жлендер и Стајо Здравковић пријавили су одсуство с ове седнице.

Делегатима је достављен записник треће седнице Већа република и покрајина која је одржана 15. и 16. јула ове године.

Да ли има примедба на овај записник?
/Нема/

Пошто примедба нема, записник ће бити потписан.

Приступамо утврђивању дневног реда.

У међувремену дати су и следећи предлози за допуну дневног реда:

Савезно извршно веће предложило је да се на овој седници размотре предлози следећих аката: Нацрт закона о вршењу мењачких послова и промета ефективног страног новца у земљи, Нацрт закона о измени Закона о девизном пословању и кредитним односима с иностранством, Нацрт закона о изменама и допунама Закона о новчаном систему и Нацрт одлуке о измени Одлуке о утврђивању укупног износа девиза за потребе Федерације у 1982. години.*

У овим актима, како је то договорено на састанку председника Већа с председавајућим делегација републичких и покрајинских скупштина и председницима радних тела, скупштине република и аутономних покрајина заузеле су ставове на седницама, које су јуче одржане тако да су створени услови да о њима може одмах отпочети поступак усаглашавања у радним телима Већа. Зависно од тога када поступак усаглашавања буде завршен, размотрићемо их на седници Већа.

Да ли се слажете с овим? /Слажу се/

Одбор Савезног већа за друштвено-политичке односе поднео је Предлог одлуке о образовању Одбора за обележавање 40-годишњице I и II заседања АВНОЈ-а. Доношење ове Одлуке спада у делокруг оба већа Скупштине СФРЈ, а како је Савезно веће донело ову Одлуку на прошлој седници, предлажем да дневни ред допунимо и разматрањем Предлога ове Одлуке.

* Предлози ових аката разматрани су као тачке дневног реда (15, 16, 17, 18. и 19.) на овој седници Већа република и покрајина (15. октобра 1982. године).

Да ли се Веће слаже и са овим предлогом?

/Слаже се/

Мандатно-имунитетска комисија нашег Већа поднела је извештај Већу о престанку мандата једном члану делегације Скупштине СР Босне и Херцеговине у Већу република и покрајина због одласка на нову дужност, па предлагем да дневни ред ове седнице допуномо и разматрањем овог извештаја Мандатно-имунитетске комисије.

Да ли се слажете с овим предлогом? /Слажу се/

Да ли има других предлога за измену или допуну предложеног дневног реда?

Има реч делегат Антун Бубић.

ANTUN BUBUĆ (SR Hrvatska):

Druže predsjedniče, drugarice i drugovi delegati, nemam izmjenu, odnosno primjedbu na predloženi dnevni red, već bih predložio Vijeću, s obzirom na važnost Zakona koji se donosi u nadležnost Saveznog vijeća, da se mi proglasimo zainteresiranim. To su: prvo, Prijedlog zakona o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za financiranje izgradnje novih termoelektrana, toplana, energana i kotlovnica na loživo ulje, mazut, ulje za loženje — ekstra lako „L” i ulje za loženje lako specijalno, i, drugo, Prijedlog zakona o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za kupnju dizelskih goriva i motornog benzina.*

Ako se Vijeće slaže da se proglasimo zainteresiranim, predlažem da odgovarajuća radna tijela razmotre ove prijedloge zakona i podnesu izvještaj Vijeću.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Чули сте предлог делегата Бубића.

Да ли се слажете с предлогом да се огласимо заинтересованим за ова два закона које усваја Савезно веће? /Огобравање/.

* Navedeni predlozi zakona razmatrani su kao tačke dnevnog reda (22. i 23.) na ovoj sednici Veća (15. oktobra 1982. godine).

Можемо одмах да се договоримо да Одбор за финансије, у односу на оно што је његова надлежност, припреми мишљење за Савезно веће.

Да ли има других предлога за измену и допуну предложеног дневног реда? /Нема/

Пошто других предлога нема, објављујемо да је Веће усвојило дневни ред који је предложен у акту о сазиву ове седнице, с допунама дневног реда које смо сада усвојили.

У договору с председником Савезног већа, предлагем да заједно са делегатима у Савезном већу саслушамо уводно излагање Борислава Сребрића, потпредседника Савезног извршног већа, о првој, другој и трећој тачки дневног реда и о предлозима закона и других мера Савезног извршног већа које смо утврдили у дневном реду.

Да ли се слажете с овим предлогом? /Огобравање/

Напомињем још и то да ће се уводно излагање поднети на седници у складу с чланом 293. Пословника Већа република и покрајина с тим што би и расправа о предложеним законима у радним телима и на Већу имала исти третман.

Да ли се слажете с овим предлогом? /Слажу се/

Другови, предлагем да сада радимо до 10 часова и 15 минута када је заказана заједничка седница, наиме, да радимо од пете тачке дневног реда и, колико стигнемо, а верујем да можемо стићи да завршимо све до тог времена, да од пете тачке до краја дневног реда све усвојимо, а да оставимо после експозеа прве три тачке — пет закона које смо сада усвојили као допуну.

Да ли се слажете с овим предлогом? /Слажу се/

Значи, заједничка седница почиње у 10 часова и 15 минута.

Прелазимо на пету тачку дневног реда:

Утврђивање Предлога закона о ратификацији Споразума о оснивању заједничког фонда за примарне производе

Представници Савезног извршног већа су — Миленко Бојанић и Гавро Поповић, а повеници Зоран Пандуровић и Горан Карађов.

Делегатима је достављен текст Предлога овог закона, ставови скупштина свих република и аутономних покрајина и извештаји Одбора за економске односе с иностранством, Законодавно-правне комисије и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истоветности текстова на језицима народа Југославије.

Отварам општи претрес о Предлогу закона.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

Ко жели реч? /Нико/

Да ли су све делегације сагласне да се Предлог овог закона утврди у предложеном тексту?
/Сагласне су/

Пошто смо се сагласили с утврђивањем Предлога овог закона, а скупштине свих република и аутономних покрајина су дале сагласност на Предлог овог закона у целини, приступамо коначном изјашњавању:

Да ли је Делегација скупштине СР Босне и Херцеговине за? /Да/

Делегација Собрања СР Македоније? /Да/

Делегација Скупштине СР Словеније? /Да/

Делегација Скупштине СР Србије? /Да/

Делегација Скупштине САП Војводине? /Да/

Делегација Скупштине САП Косова? /Да/

Делегација Сабора СР Хрватске? /Да/

Делегација Скупштине СР Црне Горе? /Да/

Пошто су се све делегације изјасниле за, објављујем да је Веће усвојило Предлог закона о ратификацији Споразума о оснивању заједничког Фонда за примарне производе у предложеном тексту.

Прелазимо на шесту тачку дневног реда:

Предлог закона о ратификацији Споразума између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о избегавању двоструког опорезивања дохотка и имовине, с Протоколом

Представници Савезног извршног већа по овој тачки су Момчило Томић и Јован Пауновић.

Делегатима у Већу достављен је текст Предлога овог закона и ставови скупштина свих република и аутономних покрајина као и извештаји

Одбора за економске односе с иностранством, Законодавно-правне комисије Већа и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истоветности текстова на језицима народа Југославије.

Отварам општи претрес о Предлогу закона.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

Ко жели реч? /Нико/

Пошто се доношење овог Закона ставља у делокруг Већа република и покрајина и савезног већа, то се о њему изјашњавају сви делегати.

Стављам Предлог овог закона на гласање.

Ко је за, молим да дигне руку? /Сви/

Има ли ко против? /Нема/

Да ли се ко уздржава од гласања? /Нико/

Објављујем да је Веће усвојило Предлог закона о ратификацији споразума између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о избегавању двоструког опорезивања дохотка и имовине с Протоколом у предложеном тексту. *

Прелазимо на седму тачку дневног реда:

Утврђивање Предлога закона о допуни Закона о утврђивању укупног обима расхода Буџета Федерације за 1982. годину

Представници Савезног извршног већа су Јоже Флоријанчич, Драгутин Групковић, Тарик Каравдић и Маријан Облак.

Достављен вам је текст Предлога овог закона који је припремљен на основу услагашених ставова скупштина свих република и аутономних покрајина.

Такође су вам достављени ставови свих скупштина република и аутономних покрајина као и извештаји Одбора за финансије, Законодавно-правне комисије и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истоветности текстова на језицима народа Југославије.

Отварам општи претрес о Предлогу закона.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

* Zakon je objavljen u „Službenom listu SFRJ” (Međunarodni ugovori) br. 12 od 19. XI 1982. godine.

Ко жели реч? /Нико/

Да ли су све делегације сагласне да се Предлог овог закона утврди у предложеном тексту? /Сагласне су/

Пошто смо се сагласили са утврђивањем Предлога овог закона, а делегације скупштина свих република и аутономних покрајина имају овлашћења да се у име својих скупштина могу изјаснити и о Предлогу овог закона у целини, приступамо коначном изјашњавању:

Прво, молим делегате Скупштине СР Босне и Херцеговине да се изјасне да ли су за? /Да/ Делегати Собрања СР Македоније? /Да/ Делегати Скупштине СР Словеније? /Да/ Делегати Скупштине СР Србије? /Да/ Делегати Скупштине САП Војводине? /Да/ Делегати Скупштине САП Косова? /Да/ Делегати Сабора СР Хрватске? /Да/ Делегати Скупштине СР Црне Горе? /Да/

Пошто су све делегације изјасниле за, објављујем да је Веће усвојило Предлог закона о допуни Закона о утврђивању укупног обима расхода Буџета Федерације за 1982. годину у предложеном тексту.*

Да ли можемо разматрати осму тачку, чујем има неких примедба од представника Одбора за финансије? Наводно има неких примедби, мада је речено да је усаглашено?

ANTON BUBIĆ (SR Hrvatska):

Usaglašeno je.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

А Законодавно-правна комисија? Усаглашено је значи.

Прелазимо на осму тачку дневног реда:

Утврђивање Предлога закона о обезбеђењу средстава на име чланског улога СФРЈ у Заједничком фонду за примарне производе

Представници Савезног извршног већа су Миленко Бојанић и Гавра Поповић.

* Zakon je objavljen u „Službenom listu SFRJ”, br. 64 od 22. oktobra 1982. godine.

Достављен вам је текст Предлога овог закона који је припремљен на основу усаглашених ставова скупштина република и аутономних покрајина.

Такође су вам достављени ставови свих скупштина република и аутономних покрајина, као и извештаји Одбора за финансије, Законодавно-правне комисије Већа и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истовестности текстова на језицима народа Југославије.

У извештају Одбора за финансије садржане су и исправке текста Предлога закона.

Отварам општи претрес о Предлогу закона.

Ко жели реч? /Нико/

Да ли представник Одбора жели нешто да каже поводом ове исправке и усаглашености са СИВ-ом? /Не жели/

Отварам претрес текста у појединостима.

Ко жели реч? /Нико/

Да ли су све делегације сагласне да се Предлог овог закона утврди у предложеном тексту? /Сагласне су/

Пошто смо се сагласили с утврђивањем Предлога овог закона, а делегације скупштина свих република и аутономних покрајина имају овлашћења да се у име својих скупштина могу изјаснити и о Предлогу овог закона у целини, приступамо коначном изјашњавању.

Молим да се изјасни Делегација Скупштине СР Босне и Херцеговине да ли је за? /Да/

Делегација Собрања СР Македоније? /Да/

Делегација Скупштине СР Словеније? /Да/

Делегација Скупштине СР Србије? /Да/

Делегација Скупштине САП Војводине? /Да/

Делегација Скупштине САП Косова? /Да/

Делегација Сабора СР Хрватске? /Да/

Делегација Скупштине СР Црне Горе? /Да/

Пошто су се све делегације изјасниле за, објављујем да је Веће усвојило Предлог закона о обезбеђењу средстава на име чланског улога СФРЈ у Заједничком фонду за примарне производе у предложеном тексту са исправкама које су садржане у Извештају Одбора за финансије од 14. октобра 1982. године.*

* Zakon je objavljen u „Službenom listu SFRJ”, br. 64 od 22. oktobra 1982. godine.

Прелазимо на *gebetu* тачку дневног реда:

Утврђивање Предлога закона о ослобађању од плаћања царине и других увозних дажбина за увоз опреме и репродукционог материјала за потребе одржавања XIV зимских олимпијских игара, „Сарајево 84”

Представници СИБ-а су Жеже Флоријанчич, Драгутин Групковић и Милан Жикелић.

Делегатима је достављен пречишћен текст Предлога овог закона, који је припремљен на основу усаглашених ставова скупштина република и аутономних покрајина.

Такође су вам достављени ставови скупштина свих република и аутономних покрајина, као и извештаји Одбора за економске односе с иностранством, Законодавно-правне комисије Већа и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истовестности текстова на језицима народа Југославије.

Отварам општи претрес о Предлогу закона.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

Ко жели реч? /Нико/

Да ли су све делегације сагласне да се Предлог овог закона утврди у предложеном тексту? /Сагласне су/

Пошто смо се сагласили с утврђивањем Предлога овог закона, а делегације свих скупштина република и аутономних покрајина имају овлашћења да се у име својих скупштина могу изјаснити о Предлогу овог закона у целини, приступамо коначном усаглашавању.

Прво, молим делегацију Скупштине СР Босне и Херцеговине да се изјасни да ли је за? /Да/ Делегацију Собрања СР Македоније? /Да/ Делегацију Скупштине СР Словеније? /Да/ Делегацију Скупштине СР Србије? /Да/ Делегацију Скупштине САП Војводине? /Да/ Делегацију Скупштине САП Косова? /Да/ Делегацију Сабора СР Хрватске? /Да/ Делегацију Скупштине СР Црне Горе? /Да/

Пошто су се све делегације изјасниле за, објављујем да је Веће усвојило Предлог закона о ослобађању од плаћања царине и других увозних дажбина за увоз опреме и репродукционог мате-

ријала за потребе одржавања XIV зимских олимпијских игара „Сарајево 84” у предложеном тексту.*

Прелазимо на *desetu* тачку дневног реда:

Утврђивање Предлога одлуке о обавезама република и аутономних покрајина за 1982. годину утврђених Законом о средствима за отклањање последица катастрофалног земљотреса који је задесио подручје СР Црне Горе у 1979. години

Представници Савезног извршног већа су Жеже Флоријанчич и Драгутин Групковић.

Достављен вам је текст Предлога ове одлуке који је припремљен на основу усаглашених ставова свих република и аутономних покрајина.

Такође су вам достављени ставови свих скупштина Социјалистичких република и аутономних покрајина, као и извештаји Одбора за финансије, Законодавно-правне комисије Већа и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истовестности текстова на језицима народа Југославије.

У Извештају Одбора за финансије садржане су и измене у тачки 1, подтачка 1. достављеног Предлога ове одлуке.

Отварам општи претрес о Предлогу одлуке.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

Ко жели реч? /Нико/

Да ли су све делегације сагласне да се Предлог ове одлуке утврди у предложеном тексту, с изменама које је предложио Одбор за финансије? /Сагласне су/

Пошто смо се сагласили с утврђивањем Предлога ове одлуке, а делегације скупштина свих република и аутономних покрајина имају овлашћење да се, у име својих скупштина, могу изјаснити и о Предлогу ове одлуке у целини, приступамо коначном изјашњавању.

Молим Делегацију Скупштине Босне и Херцеговине да се изјасни да ли је за? /Да/

Делегација Собрања СР Македоније? /Да/

Делегација Скупштине СР Словеније? /Да/

Делегација Скупштине СР Србије? /Да/

Делегација Скупштине САП Војводине? /Да/

* Zakon je objavljen u „Službenom listu SFRJ”, br. 64 od 22. oktobra 1982. godine.

Делегација Скупштине САП Косова? /Да/

Делегација Скупштине СР Хрватске? /Да/

Делегација Скупштине СР Црне Горе? /Да/

Пошто су се све делегације изјасниле за, објављујем да је Веће усвојило Предлог одлуке о обавезама република и аутономних покрајина за 1982. годину утврђених Законом о средствима за отклањање последица катастрофалног земљотреса који је задесио подручје СР Црне Горе у 1979. години у предложеном тексту, заједно са изменама које су садржане у извештају Одбора за финансије.*

Прелазимо на *јеганаесту* тачку дневног реда.

Утврђивање Предлога одлуке о умањењу обавеза република и аутономних покрајина за 1982. годину, утврђених Законом о средствима за отклањање последица катастрофалног земљотреса који је задесио подручје Црне Горе у 1979. години

Представници Савезног извршног већа су исти као и за претходну тачку.

Достављен вам је текст Предлога ове одлуке, који је припремљен на основу усаглашених ставова скупштина свих република и аутономних покрајина. Такође су вам достављени ставови скупштина свих република и аутономних покрајина, као и извештаји: Одбора за финансије, Законодавно-правне комисије Већа и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истоветности текстова на језицима народа Југославије.

Отварам општи претрес о Предлогу одлуке.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

Ко жели реч? /Нико/

Да ли су све делегације сагласне да се Предлог ове одлуке утврди у предложеном тексту? /Сагласне су/

Пошто смо се сагласили с утврђивањем Предлога ове одлуке, а делегације скупштина свих република и аутономних покрајина имају овлашћење да се, у име својих скупштина могу изјаснити о Предлогу ове одлуке у целини, приступамо коначном изјашњавању.

* Одлука је објављена у „Службеном листу СФРЈ”, бр. 61 од 16. октобра 1982. године.

Молим Делегацију Скупштине СР Босне и Херцеговине да се изјасни да ли је за? /Да/

Делегација Собрања СР Македоније? /Да/

Делегација Скупштине СР Словеније? /Да/

Делегација Скупштине СР Србије? /Да/

Делегација Скупштине САП Војводине? /Да/

Делегација Скупштине САП Косова? /Да/

Делегација Сабора СР Хрватске? /Да/

Делегација Скупштине СР Црне Горе? /Да/

Пошто су се све делегације изјасниле за, објављујем да је Веће усвојило Предлог одлуке о умањењу обавеза република и аутономних покрајина за 1982. годину, утврђених Законом о средствима за отклањање последица катастрофалног земљотреса који је задесио подручје Црне Горе у 1979. години у предложеном тексту.*

Прелазимо на *дванаесту* тачку дневног реда:

Завршни рачун Фонда Федерације за кредитирање бржег развоја привредно недовољно развијених република и аутономних покрајина за 1981. годину, са Извештајем о пословању Фонда, ради потврђивања

Делегатима у Већу достављен је наведени Завршни рачун и Извештај о пословању овог Фонда, Извештај о извршеној контроли Завршног рачуна Фонда коју је обавила Служба друштвеног књиговодства Југославије, мишљење Савезног извршног већа, ставови републичких и покрајинских скупштина, као и извештаји Одбора за питања развоја привредно недовољно развијених република и аутономних покрајина, Законодавно-правне комисије Већа и Комисије Скупштине СФРЈ за утврђивање истоветности текстова на језицима народа Југославије.

Отварам претрес о Завршном рачуну Фонда Федерације.

Да ли ко жели реч? /Нико/

У извештају Законодавно-правне комисије нашег Већа поводом разматрања Завршног рачуна и Извештаја о пословању овог Фонда, садржан је Предлог одлуке о њиховом потврђивању.

Да ли ко жели реч о Предлогу ове одлуке?

/Нико/

* Одлука је објављена у „Службеном листу СФРЈ”, бр. 61 од 16. октобра 1982. године.

О Предлогу ове одлуке гласају сви делегати. Стављам Предлог ове одлуке на гласање. Ко је за, молим да дигне руку. /*Сбу/* Да ли је ко *против*? /*Нико/*

Да ли се ко *уздржава* од гласања? /*Нико/*

Објављујем да је Веће усвојило Одлуку о потврђивању Завршног рачуна и Извештаја о пословању Фонда Федерације за кредитирање бржег развоја привредно недовољно развијених република и аутономних покрајина за 1981. годину, у тексту који је предложила Законодавно-правна комисија.*

Прелазимо на *тринаесту* тачку дневног реда.

Предлог друштвеног договора о организовању и финансирању XXXVI светског првенства у стоном тенису 1981. године у Новом Саду

Представници Савезног извршног већа су Јоже Флоријанчич и Драгутин Групковић.

Достављен вам је Предлог друштвеног договора, као и извештаји Законодавно-правне комисије и Одбора за финансије.

Отварам претрес о Предлогу друштвеног договора.

Ко жели реч? /*Нико/*

У Извештају Законодавно-правне Комисије садржан је Предлог одлуке о усвајању иницијативе да Скупштина СФРЈ буде учесник у закључивању овог Друштвеног договора.

Да ли ко жели реч о Предлогу одлуке?

NUŠA KERŠEVAN (*SR Slovenija*):

Delegacija SR Slovenije u Odboru za finansije je izdvojila mišljenje o prihvatanju ovog Društvenog dogovora. Međutim, u izveštaju Odbora za finansije, koji smo primili, to nije navedeno, pa smo zbog toga tražili da se izveštaj ispravi, no ispravljeni izveštaj Delegacija nije primila.

Zbog svega toga, još jednom napominjem da Delegacija Slovenije ne može da prihvati ovaj Društveni dogovor.

Razloge i stanovišta smo izneli na sednici Odbora za finansije i mislim da nije potrebno da ih ponavljam.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Да ли може извештац Одбора за финансије да каже зашто у извештају Одбора није наведено издвојено мишљење:

Можемо да закључимо:

прво, да се исправка унесе у извештај, и друго, пошто је ово прва фаза изјашњавања потребно је да се изјаснимо гласањем свих делегата, а у другој фази гласаће се са сагласностима — по процедури која је позната.

Да ли још ко жели реч? /*Нико/*

О Предлогу ове одлуке гласају сви делегати. Стављам Предлог одлуке на гласање. Ко је за, молим да дигне руку. /*Већина делегата/*

Има ли ко *против*? /*Осам делегата/*

Да ли се ко *уздржава* од гласања? /*Нико/*

Објављујем да је Веће усвојило Одлуку о осам издвојених гласова о усвајању иницијативе да Скупштина СФРЈ буде учесник у закључивању Друштвеног договора о организовању и финансирању XXXVI светског првенства у стоном тенису 1981. године у Новом Саду, у тексту који је предложила Законодавно-правна комисија Већа.*

Прелазимо на *четрнаесту* тачку дневног реда:

Предлог одлуке о образовању, делокругу и саставу Комисије за праћење примене пословника у Скупштини СФРЈ

Представници Одбора Савезног већа за друштвено-политичке односе су Звонко Шпољар и Вагдет Спахија, делегати у Савезном већу, а повереници су Зоран Мишковић, Никола Стефановић и Хрвоје Бачић.

Достављен вам је Предлог ове одлуке, извештај Законодавно-правне комисије и ама-

* Odluka je objavljena u „Službenom listu SFRJ”, br. 64 od 22. oktobra 1982. godine.

* Odluka je objavljena u „Službenom listu SFRJ”, br. 64. od 22. oktobra 1982. godine.

ндмани ове Комисије на тачке 1. и 2. Предлога ове Одлуке.

Отварам претрес поводом амандмана на тачке 1. и 2. Предлога одлуке.

Ко жели реч? /Нико/

Стављам предложене амандмане на гласање.

Ко је за, молим да дигне руку. /Сбу/

Да ли је ко *protiv*? /Нико/

Да ли се ко *уздржава* од гласања? /Нико/

Објављујем да је Веће усвојило амандмане Законодавно-правне комисије на тачку 1. и 2. Предлога ове одлуке.

Доношење ове одлуке спада у делокруг Већа република и покрајина и Савезног већа Скупштине СФРЈ и о њој гласају сви делегати.

Отварам претрес о Предлогу одлуке.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

Да ли ко жели реч? /Нико/

Стављам Предлог ове Одлуке с усвојеним амандманима на гласање.

Ко је за, молим да дигне руку. /Сбу/

Има ли ко *protiv*? /Нема/

Да ли се ко *уздржава* од гласања? /Нико/

Објављујем да је Веће усвојило Предлог одлуке о образовању, делокругу и саставу Комисије за праћење примене пословника у Скупштини СФРЈ у предложеном тексту заједно са амандманима које је поднела Законодавно-правна комисија.

Прелазимо на *gbagesetu* тачку дневног реда:

Предлог одлуке о образовању Одбора за обележавање 40-годишњице I и II заседања АВНОЈ-а

Делегатима је достављен Предлог ове одлуке, извештај Законодавно-правне комисије и амандмани ове Комисије на тачку 3. и 5. Предлога ове одлуке.

Отварам претрес поводом амандмана на тачке 3. и 5. ове Одлуке.

Ко жели реч? /Нико/

Стављам предложене амандмане на гласање.

Ко је за, молим да дигне руку. /Сбу/

Да ли је ко *protiv*? /Нико/

Да ли се ко *уздржава* од гласања. /Нико/

Објављујем да је Веће усвојило амандмане Законодавно-правне комисије на тачке 3. и 5. Предлога ове одлуке.

Доношење ове Одлуке спада у делокруг Већа република и покрајина и Савезног већа Скупштине СФРЈ и о њој гласају сви делегати.

Отварам општи претрес о Предлогу одлуке.

Ко жели реч? /Нико/

Отварам претрес текста у појединостима.

Да ли ко жели реч? /Нико/

Стављам Предлог ове одлуке са усвојеним амандманима на гласање.

Ко је за, молим да дигне руку? /Сбу/

Да ли је ко *protiv*? /Нико/

Да ли се ко *уздржава* од гласања? /Нико/

Објављујем да је Веће усвојило Предлог одлуке о образовању Одбора за обележавање 40-годишњице и I и II заседања АВНОЈ-а у предложеном тексту заједно с амандманима које је поднела Законодавно-правна комисија.*

Прелазимо на *gbageset prbu* тачку дневног реда:

Извештај Мандатно-имунитетске комисије о престанку мандата делегату из Делегације Скупштине СР Босне и Херцеговине

Достављен вам је Извештај Мандатно-имунитетске комисије.

Отварам претрес.

Ко жели реч? /Нико/

Стављам Извештај Мандатно-имунитетске комисије на гласање.

Ко је за, молим да дигне руку. /Сбу/

Ко је *protiv*? /Нико/

Да ли се ко *уздржава* од гласања? /Нико/

Објављујем да је Веће усвојило Извештај Мандатно-имунитетске комисије и на тај начин утврдило престанак мандата члана Делегације СР Босне и Херцеговине у Већу република и покрајина Скупштине СФРЈ другу Ђорђу Пеклићу због одласка на нову дужност.

* Odluka je objavljena u „Službenom listu SFRJ”, br. 64. od 22. oktobra 1982. godine.

Са овим смо завршили овај део дневног реда и остаје нам после заједничког образложења свих преосталих тачака да наставимо рад и објавићемо када.

Само једно питање. Пошто имамо још пола сата времена до заједничке седнице, да ли евентуално можемо да пређемо на делегатска питања или мислите да радимо на њима после заједничке седнице?

Изгледа да не можемо даље да радимо пошто нема чланова Савезног извршног већа, а ми имамо времена. Могу само да се поставе делегатска питања.

Да наставимо, па ћемо видети са друговима из СИБ-а који су овде, да видимо нова делегатска питања.

Делегација Скупштине СР Словеније поставила је Савезном извршном већу писаним путем питање које се односи на закључивање одговарајућег Договора о критеријумима и мерилима за организовање културних и спортских манифестација међународног карактера.

Савезно извршно веће, такође писаним путем, доставило је одговор на ово питање Делегације. Питање Делегације и одговор Савезног извршног већа достављени су свим члановима Већа.

Да ли Делегација Скупштине СР Словеније, односно делегат који је поставио питање жели изнети мишљење о датом одговору или хоће да постави допунско питање?

Има реч делегат Миран Потрч.

MIRAN POTRČ (SR Slovenija):

Pitanje Delegacije Skupštine SR Slovenije je bilo postavljeno u vezi s konkretnim pitanjima koja su bila data u našoj Skupštini. Konkretna pitanja su se odnosila na informacije u našoj javnosti o ponudi koju je dao Fudbalski savez Jugoslavije o mogućem održavanju narednog svetskog prvenstva u fudbalu u Jugoslaviji.

Konkretno pitanje Delegacije Slovenije odnosilo se, kao što je drug predsednik sada rekao, na održavanje kulturnih i sportskih manifestacija i na zahtev da se daju informacije kada se očekuje

donošenje Društvenog dogovora o uslovima i organizaciji i zajedničkom finansiranju sportskih manifestacija u Jugoslaviji.

Odgovor koji je dalo Savezno izvršno veće ne odnosi se konkretno na zaključivanje tog Društvenog dogovora, već se određuje način na koji treba da se održavaju međunarodne manifestacije u zemlji uopšte. Zbog toga mislimo da bi bilo dobro da se da konkretan odgovor na postavljeno pitanje.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Да ли представник Савезног извршног већа жели да да неко објашњење поводом допунског питања?

Представник Савезног извршног већа предлаже да касније да одговор на ово допунско питање.

Делегација Скупштине СР Словеније је писаним путем такође поставила Савезном извршном већу и питање које се односи на закључак Већа република и покрајина у вези с доношењем Закона о изменама и допунама Закона о задуживању Народне банке Југославије у иностранству, ради обезбеђивања ликвидности Југославије у плаћањима са иностранством.

Савезно извршно веће је доставило одговор и на ово питање писаним путем.

Питање и одговор су достављени свим делегатима.

Да ли Делегација СР Словеније, односно делегат који је поставио ово питање жели да изнесе мишљење о датом одговору или пак да постави допунско питање?

MIRAN POTRČ (SR Slovenija):

Dao bih samo mišljenje, a ne dopunsko pitanje.

U odgovoru Saveznog izvršnog veća je naglašeno da je Nacrt zakona koji je predložila Skupština SR Slovenije još u proceduri. Želio bih da obavestim delegate da je Odbor za ekonomske odnose s inostranstvom na sednici koju je održao 14.

jula i 29. septembra, između ostalog, konstatovao i sledeće: da se nisu stekli uslovi za usaglašavanje stavova skupština socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina o Nacrtu zakona i da je, u smislu člana 137. Poslovnika Veća republika i pokrajina, obavljena rasprava u Odboru, o čemu obaveštava predsednika Veća republika i pokrajina.

Na osnovu tih zaključaka, postupak usaglašavanja povodom tog Zakona u Veću republika i pokrajina je zaključen, pa zbog toga nije tačno to što se u odgovoru kaže da je taj Zakon još uvek u proceduri u Skupštini, a svi znamo da je nekoliko puta u Veću republika i pokrajina zaključeno da takav Zakon treba da se donese.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Да ли још ко жели реч у вези са овим?

Да ли ко жели да постави питање Савезном извршном већу или функционерима који руководе савезним органима управе и савезним организацијама? */Не жели/*

Према томе, завршили смо и овај део посла.

На крају ћемо добити одговор на допунско питање друга Потрча од Савезног извршног већа.

Објавићемо почетак наставка седнице, после заједничке седнице већа.

Заједничка седница већа Скупштине СФРЈ је у 10 часова и 15 минута у великој сали.*

(Sednica je prekinuta u 9 časova i 45 minuta)

* Izlaganja na zajedničkoj sednici veća Skupštine SFRJ mogu se koristiti u Službi za informativno-dokumentalističke poslove u skladu s Poslovníkom o zajedničkom radu veća Skupštine SFRJ.

NASTAVAK SEDNICE VEĆA REPUBLIKA I POKRAJINA

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Радни закључци поводом 2. тачке дневног реда гласе:

Четврто, Веће обвезује Савезно извршно веће да благовремено обавештава Веће о тешкоћама које се појављују у поступку доношења акта која су Резолуцијом о политици остваривања друштвеног плана Југославије за текућу годину, или Програмом рада Већа предвиђена да се доносе у одређеном року.

Стављам на дискусију ове радне закључке.

Да ли се закључци могу прихватити? */Да/*

Да ли је ко *против*? */Нико/*

Значи, једногласно прихватамо овако предложене радне закључке.

Прелазимо на *трећу* тачку дневног реда:

Основна питања утврђивања економске политике у 1983. години

Представници Савезног извршног већа су Милош Синђић, Анте Змијаревић и Лазар Дракул.

Поред материјала који сте добили уз акт о сазиву за седницу Већа, накнадно су вам достављени извештаји радних тела Већа о разматрању ових материјала.

Отварам претрес.

Ко жели реч?

Има реч делегат Миливој Попадић.

МИЛИВОЈ ПОПАДИЋ */САП Војвођина/*:

Друже председниче, другарице и другови делегати, материјал „Основна питања...” је обухватио кључна питања за утврђивање политике у 1983. години као и правце мера за њихову реализацију. Предлози и ставови у материјалу иду у правцу стварања услова за излазак из постоје-

ћег стања, па су у начелу прихватљиви. Међутим, оцењује се да у материјалу, с обзиром на његов иницијални карактер, нема довољно документованости за поједине предлоге, што би у даљем раду требало обезбедити.

Подржавамо одређење да су основни задаци у 1983. години — спречавање даљег опадања привредне активности и стварање услова за постепено повећање производње и бржи раст извоза и на тој основи решавање спољне ликвидности и унутрашње економске стабилности, као и да се увоз најосновнијих сировина и репроматеријала обезбеђује заједнички за потребе целе земље.

У даљем раду треба разрадити основна питања и путеве за остваривање заједничког селективног увоза најосновнијих сировина и репроматеријала.

Полазећи од улоге и значаја пољопривредне производње и понуде хране на укупну стабилност привредних токова и циљева спровођења економске стабилизације, предложена је доста амбициозна стопа раста пољопривредне производње од 4%. За остваривање овако значајног повећања производње хране указујемо на неопходност успостављања и одржавања паритета између појединих ратарских и сточарских производа те се залажемо да се одмах разраде и конкретизују такве мере које би биле у стању да у овој области обезбеде планирани заокрет и да се благовремено донесу.

Истичемо пример да се не поштује Друштвени договор о развоју агроиндустријског комплекса који је пре кратког времена потписан. Према одредбама поменутог Друштвеног договора произвођачке и продајне заштитне цене пољопривредних производа треба да се утврде до 15. септембра текуће године за наредну годину. Ако се оне не утврде до 15. септембра текуће године произвођачко-продајне цене ће у наредном року од 15 дана утврдити Саве-

зно извршно веће у сарадњи с извршним већима република и покрајина. Оба рока су прошла. Произвођачко-продајне цене и заштитне цене пољопривредних производа за 1983. годину нису благовремено утврђене.

Да се не би поновила негативна искуства из ове године када ће у целини, и поред веће пољопривредне производње бити остварена мања производња индустријског биља и прехранбених производа, уља и шећера, неопходно је што пре утврдити произвођачко-продајне цене и успоставити паритете које ће мотивисати пољопривредне произвођаче на производњу индустријског биља и на бржи раст сточарске производње.

Имајући у виду значај извоза за остваривање политике развоја у 1983. години, залажемо се да се детаљније и селективно разраде подстицајне мере за извоз на савезном, републичком и покрајинском нивоу, како би се организацијама удруженог рада и на домаћем тржишту обезбедили приближно исти услови привређивања и тиме створила економска мотивисаност. Ради повећања извоза у организацијама удруженог рада, треба увести посебан облик девизног и другог стимулисања да би се остварио извоз преко планираног.

Залажемо се за укидање девизног условљавања у промету робе у земљи и сматрамо посебно хитним да се за 1983. годину уреде односи за реализацију утврђених ставова око компензације у духу одредаба Закона о девизном пословању и кредитним односима с иностранством. Ово питање је значајно за Војводину због специфичне структуре њене производње која је углавном усмерена на задовољавање потреба домаћег тржишта. Девизна компензација треба да обезбеди равноправан положај организација удруженог рада република и аутономних покрајина.

Обезбеђење покрића платног дефицита није обрађено на одговарајући начин у материјалу који смо добили. У овој години, и поред донетог закона, ово питање није решено што доводи у неравноправан положај организације удруженог рада с подручја Војводине. Залажемо се за решење проблема обезбеђивања покрића дефицита

у републикама и покрајинама које у својој привредној структури, у условима уравнотежене робне размене на нивоу земље морају исказати дефицит.

Решење се мора наћи у основним поставкама платног биланса и прецизирати изворе како ће се исфинансирати и признати платни дефицит и тиме обезбедити равноправан положај организација удруженог рада у републикама и покрајинама.

Опредељење на сужавање свих видова потрошње и њихово свођење у реалне материјалне оквире је нужност у садашњој економској ситуацији.

Потребно је у Резолуцији и пратећим документима извршити квантификације, сагледати ефекте и утврдити ефикасне мере и инструменте који ће обезбедити доследно спровођење у живот усвојене политике.

У области кредитно-монетарне политике — обрачуна укупног прихода и дохотка и покрића губитака само су назначени правци активности. Недостају етапно разрађене и квантифициране мере које су опредељене антиинфлационим програмом. Имајући у виду значај измена у овој области на укупне промене услова привређивања, као и чињеницу да садашње стање намеће потребу значајних измена, неопходно је сачинити програм мера који ће у временски одређеном року и поступно заокружити услове са циљем да инструменти, који су поменути у системским решењима обезбеде нормално пословање организација удруженог рада и банака.

У пореској и социјалној политици има неких идеја, па је у Резолуцији и пратећим документима неопходна разрада и дефинисање истих у склопу укупних мера за 1983. годину.

Приликом утврђивања политике за 1983. годину, тежиште треба ставити на квалитетна питања, на промену политике инструмената привредног система. Ове промене треба да обезбеде јачање репродукционих веза, јачање материјалног положаја и одговорности удруженог рада за услове и резултате привређивања.

Имајући у виду повезаност проблема и потребе етапног спровођења мера дугорочног програма економске стабилизације, при утврђивању

политике за 1983. годину, треба сагледати њихово дејство на поједине делове радничке класе и становништва. Ни једна мера се не би смела донети без сагледавања економских и социјалних последица у склопу укупних мера.

Залажемо се да се Резолуција за 1983. годину са свим пратећим документима, мерама и законским прописима донесе до краја године како би удружени рад могао да планира и предузима активности за остваривање задатака.

По свом карактеру и садржају Резолуција треба да буде конкретан програм решавања проблема, а пратећи документи — програми, акције и мере за остваривање задатака у појединим областима с назнаком носиоца задатка, времена и других битних обележја. С обзиром да ће у 1983. години, поред промена мера економске политике бити неопходно да се у више области изврше значајне измене и допуне механизма системских решења, потребно је организовано предузимати активности да се по могућности највећи део ових измена изврши до краја године.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

За реч се јавио делегат Момчило Цемовић.

МОМЧИЛО ЦЕМОВИЋ /СР Црна Гора/:

Друже председниче, другарице и другови делегати, мислим да је добро што већ сада пред собом имамо документ на основу кога отварамо расправу за утврђивање економске политике у 1983. години. Имам у виду чињеницу да су аутори документа били лимитирани низом тешкоћа да би документ могао да садржи све оно што је иначе било потребно.

Желим да говорим само о два питања: о предложеним стопама раста и о мјерама којима се ограничава и регулише потрошња у 1983. години.

Прво, сматрам да се могу прихватити предлози на којима треба да се заснивају стопе раста производње и привредне активности у идућој

години. Маневарски простор је веома ограничен и фактички немамо могућности да идемо на динамичнију стопу раста од оне која се предложи. Извјесно је да ћемо зато у идућу годину пренијети мање залиха сировина и репродукционог материјала у односу на исти период прошле године; да су могућности увоза знатно ограничене; да имамо озбиљне тешкоће у снабдијевању енергијом итд. Према неким процјенама, крајем ове и идуће године у индустријску производњу улазе нови капацитети који обезбјеђују планирану стопу раста од 2%. Другим ријечима, документ не предвиђа веће коришћење постојећих капацитета, мада је оно и онако недовољно. У ствари, ако се то има у виду, ради се о предложеној негативној стопи раста.

Ниже коришћење постојећих капацитета, прије свега, у индустрији, на којима се заснива предложена стопа раста у идућој години, није никакво изненађење, ако се има у виду низ лимитирајућих околности пред којима се налазимо. Има више разлога који упућују на закључак да не би требало линеарно да приступамо оцјенама могућег коришћења капацитета јер постоје оправдани разлози за то да се заложимо да се максимално користе капацитети који се налазе на основним правцима нашег развоја и они чије коришћење не зависи, или не зависи у већој мјери од увоза. Ријеч је, прије свега, о капацитетима за производњу сировина и хране, енергетским капацитетима и капацитетима у прерађивачкој индустрији који се заснивају на домаћим ресурсима и чије веће коришћење може допринијети повећању извоза.

Наравно, када о овоме говорим, имам у виду чињеницу да не постоје сметње за веће коришћење таквих капацитета али се не предлажу потребне мјере које ће такав процес стимулисати. На примјер, не помињу се мјере којима ћемо омогућити отварање затворених рудника угља и повећање производње у њима; мјере за још снажнију подршку пољопривредној производњи и у цјелини девизно активним гранама. Ради илустрације бих поменуо да у СР Црној Гори постоје реални услови да се у идућој години индустријска производња повећа по стопи преко 10%.

Ријеч је претежно о производњи примарних производа црне и обојене металургије и енергетике која може обезбиједити да се ослободимо дијела увоза ових производа. Међутим, СР Црна Гора се не може определијелити за такву стопу раста, јер она дјелимично зависи од увоза, иако се у билансима читаве земље могу остварити позитивни ефекти на разлици између девизних средстава потребних за увоз и уштеда које се могу остварити супституцијом увоза.

Такав селективни приступ, међутим, као што се види из документа, не постоји, тј. из којег би се видело — које капацитете ћемо мање, односно више користити и на чему треба да градимо предложену стопу раста у индустрији од 2%.

Селективни приступ подразумева неопходну израду материјалних биланса, процјену стварних могућности и мјера којима се обезбјеђује остваривање утврђених претпоставки и, прије свега, договоре унутар удруженог рада уз учешће република и аутономних покрајина, да подстакнемо ону производњу која нам може обезбиједити лакше превазилажење тешкоћа које имамо.

Друго питање о коме сам хтио нешто да кажем јесте подручје потрошње. Мислим да је неопходно да подржим основни курс од кога документ полази: да је редуцирање потрошње у идућој години неминовност и тиме што вјерујем да се при томе мисли, првенствено, на инвестициону, општу и заједничку потрошњу и да се лични доходи ускладе с утврђеном политиком.

Овакво полазиште, условљено је, прије свега, ситуацијом с којом смо се суочили, а у погледу спољне ликвидности земље, прије свега, обавезама да у идућој години отплатимо преко пет милијарди долара дуга, затим, нескладом у робно-новчаним односима, инфлацијом, итд. Дајући подршку таквом курсу, сматрам да је нужно, да чим прије предузмемо неопходне мјере за досљедну примјену система и прописа који утврђују ове односе. То је посебно значајно у односима с иностранством, јер само максималном дисциплином и извршавањем обавеза које проистичу из заједнички утврђене политике од стране свих друштвених субјеката, могуће је да савладамо тешкоће с којима смо се сукобили.

С тим у вези од посебног значаја су напори и мјере читавог друштва за стимулацију извоза. Сви заједно би, по мом мишљењу, морали чим прије да сачинимо програме активности и мјера за повећање извоза. Документ се управном задржава на ономе што већ имамо, а то није довољно. Сматрам да даље задржавање толиког раскорака који данас постоји између оптерећења дохотка порезима и доприносима, с једне, и висине пореза у корист извозне привреде, с друге стране, нема оправдања. Свјестан сам да није могуће превазићи овај проблем без одређене расподеле средстава за финансирање заједничке и опште потрошње, посебно адекватним укључивањем свих сектора становништва у финансирање тих потреба. Подршка извозу није обавеза само друштвених субјеката, већ сваког нашег грађанина.

Ми се већ неколико година бавимо предузимањем мјера за ограничавање свих видова потрошње, али резултати које смо остварили нијесу задовољавајући. И у овом документу се понављају добро већ познати ставови о томе.

Мислим да у идућој години, ако останемо на томе шта се предлаже, не можемо очекивати повољније резултате. Када то кажем, имам у виду околност да ми о потрошњи говоримо као о нечему што је изоловано од других кретања, прије свега, од расподеле.

Често пута настају неспоразуми о каквој потрошњи коју ограничавамо је ријеч. Управном говоримо о два вида потрошње, који се међусобно много разликују. Једно је предимензионирана потрошња у односу на остварени доходак, а друго, потрошња која није покривена оствареним дохотком. Нема сумње да се морамо борити против једог и другог, али мјере морају бити различите, тј. адекватне. Прије свега, мора се имати у виду да не постоји непокривена потрошња. Сва потрошња је покривена одређеним средствима, а сасвим је друго питање о којим изворима средстава и о каквим средствима је ријеч, да ли о туђим средствима, о антиципираној потрошњи, фиктивном дохотку, који је предмет расподеле, или другим изворима средстава за потрошњу. Који су то извори?

Више година у нашој пракси егзистирају

разни облици неадекватних извора средстава за одређене видове потрошње, од којих су многи постали стална и вишегодишња пракса. На примјер, значајан дио потрошње алиментира се из дохотка који још увијек није остварен, већ се претпоставља да ће бити остварен, мада у тренутку реализације потрошње, а и касније, нијесу пружени чврсти докази да ће такав доходак фактички бити и остварен. Оваква потрошња се покрива из кредита у земљи, или из кредита из иностранства, или још увијек постоји пракса да се из кредита банака, уз учешће примарне емисије, обезбјеђују средства за финансирање одређених облика заједничке потрошње и за исплату личних доходака.

Други извор непокривене потрошње је финансирање инвестиција из краткорочних кредита.

Познато је да се краткорочна средства у одређеној мјери могу користити само у функцији повременог, тј. краткорочног финансирања ликвидности рачуна банака на којима се воде средства за инвестиције. Послије укидања тзв. подбиланса у банкама, постала је општа пракса да банке финансирају инвестиције из краткорочних, тј. неадекватних извора средстава за инвестиције. Нема случаја, осим давно с Пољо-Банком, да је једна банка, која има несклад у рачуну извора и средстава и пласмана доживјела судбину Југословенске пољопривредне банке. Покушај у више наврата да ограничимо коришћење краткорочних средстава за инвестиције, наишао је на нејак отпор. Прије 7—8 година, ми смо извршили промјене у обрачунском систему, да би његова основна рјешења ускладили с рјешењима садржаним у Закону о удруженом раду, чија је основа новчани доходак.

После усвајања закона, који је највећим дијелом успјешно елиминисао из расподеле фиктивну активу, односно неостварени доходак, под притиском су извршена одређена одступања, укључујући и таква рјешења да се на терет материјалних трошкова финансирају издаци који имају карактер инвестиционих улагања. Поред тога, поново је дошло до енормног повећања ненаплаћене реализације, иако су одређени органи дужни да то спријече. На тај начин повећано је међукредитирање привреде и креирање новца,

које је изван домаћаја наше контроле. Све је то допринијело повећању неликвидности корисника друштвених средстава која је постала забрињавајућа. Самим тим све то на посредан начин доприноси присуству и повећању фиктивног дохотка, који вјештачки креира додатну тражњу.

У читавој земљи широко је распрострањена пракса да велики број дужника и за дужи период одлаже плаћање обавеза по кредитима банака и из међусобних односа организација удруженог рада. Притисак за репрограмирање обавеза од стране дужника расте. Висина неоптерећених кредита је достигла огромне износе, посебно оптерећење представљају камате. Привреда је презадужена и није чудно што постоји притисак за репрограмирање мада и реално мировање обавеза представља додатни вентил за потрошњу, како за организације удруженог рада које врше преусмјеравање дохотка из којег су биле дужне да измире доспјеле обавезе, тако и за банке које се задужују да би санирале своју неликвидност због тога што не могу платити потраживања. Неизвршавање обавеза по кредитима је присутно и кад су у питању инострани кредити, не само њихова девизна, већ и динарска вриједност.

Поставља се питање, како једна банка може пословати ако не наплати своја потраживања 20, 30 па и више посто од тога? Пракса је показала да је то могуће, јер су кредитима најчешће из примарне емисије, /иностранних кредита и намјенских фондова/ ова потраживања привремено и на дужи рок покривена.

Посебан вид извора средстава за потрошњу, која није покривена реалним дохотком, су губици који ове године достижу велике износе. Губитак значи да је неко потрошио туђа средства, тј. да је остварио потрошњу коју није могао покрити сопственим дохотком. Та туђа средства су најчешће обртна средства добављача и краткорочни кредити банака, укључујући и кредит из емисије. Ако се организацијама удруженог рада и даље исплаћују пуни лични доходи, често пута већи од просјека у грани или у општини, а расходи терете средства заједничке потрошње онда спирала непокривене потрошње у овим организацијама се и даље повећава.

Имајући у виду предвиђено у цјелини смањено коришћење капацитета у идућој години, заоштрене услове привређивања, поготово ако се на вријеме не санирају постојећи, и ако се не предузму друге мјере, може доћи до осјетног повећања губитака. Најзад, скоро половина иностраних кредита служи за финансирање унутрашње потрошње. Иначе, вјеројатно смо ми једна од ријетких земаља које узимају скупе иностране кредите за подмиривање домаћих трошкова, као што су: грађевински радови, увозне дажбине, финансирање обртних средстава итд.

Ако се имају у виду сви поменути облици креирања непокривене потрошње и мјере које предузимамо, не можемо бити задовољни. Мислим да је једини реални предуслов да остваримо повољније резултате у сузбијању непокривене потрошње — обрачун с овим и другим узроцима који до тога доводе.

На крају дотакао бих се још једног питања. Ријеч је о неравномјерном оптерећењу дохотка и личних доходака у удруженом раду разним порезима и доприносима у односу на обавезе које по том основу имају грађани који привређују средствима у личној својини — пољопривредници, они који имају допунске приходе итд. То највише долази до изражаја у финансирању опште друштвених и заједничких потреба. Једино порез на промјет дјелује равномјерно, јер га плаћају сви потрошачи. Или, познато је да удружени рад издваја значајна средства, па и радници, за проширену репродукцију у стамбеној изградњи, а сада се ето говори да треба да стварамо такве кирије у које се укључују и средства за проширену репродукцију. Шта то значи са становишта наших опредјељења записаних у Закону о удруженом раду, о бруто личном доходу?

Сматрам да питања која сам поменуо треба имати у виду у даљем раду на изради Резолуције о друштвено-економском развоју у идућој години.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

За реч се јавио делегат Берислав Шефер.

BERISLAV ŠEFER (SR Hrvatska):

Друже предсједниче, другариче и другови делегати, у ранијој тоčki расправљали смо овдје у Вјећу, као и раније у радним тјелима, о извршењу закључака Вјећа република и покрајина из јула мјесца ове године.

Констатирали смо да је подузет велики број мјера — нама у Одбору је речено око 110. Али, нажалост, могли бисмо констатирати да се ситуација не мијења, да се развојни трендови не мијењају и да су они и даље веома неповољни. Они се, очито, prenose тако и у 1983. годину: инфлација, стагнарање па и опадање производње, стагнарање извоза, озбиљне теškoће у ограничењу и одржавању ванjsке ликвидности и друге.

Данас donosimo неколико нових закона, а као што смо чули, за очекивати је да ће Savezno извршно вјеће у својој надлежности или у suglasности с републичким и покрајинским извршним вјећима donijeti још одговарајући број мјера.

Дакле, мјера имамо доста, нажалост, позитивних ефеката, у поређењу с пуно мјера, мало. У овом моменту те мјере су нужда, мислим да су one израз крајње нужде овог тренутка. Не би требало никакo да створимо илузију да су ово мјере таквог карактера да значе почетак разријешавања суштине проблема у којима смо се нашли. Те мјере су уставно и законски legalne. One очито морају да се мобилизирају у садашњем тренутку ради тога што се налазимо у теškoћама.

Међутим, када се начини збир свих ових мјера, када збир мјера postane карактеристика друштвено-економских односа, онда one, у овом моменту економски значе нарушавање самоуправне садржине друштвено-економског живота.

Federacija, републике, покрајине и SIZ-ови јављају се све jaчим фактором регулирања друштвено-економског живота, а свијет рада, како у материјалној сфери, тако и у нематеријалној остаје, нећу рећи neangažovan, али се не јавља у uloзи главног фактора који својом економском snagom, својом realном друштвено-економском па и политичком pozicijom и мотивацијом, кроз бољи рад и боље привређивање traži излазе из садашњег stanja, ствара услове да се побољшавају трендови и отвара horizonte за разријешавање проблема. У таквој situa-

ciji nije nikakvo čudo da delegatski sistem nije zadovoljavajuće uključen u realne promjene koje treba provesti, a očito je da bez angažovanja cjeline udruženog rada, i na njemu zasnovanog političkog sistema, produžava se, nažalost, život na palijativnim mjerama koje nikada nisu otvarale perspektivu, a ako je ikada ta perspektiva trebala da bude konkretizovana, onda je to sada.

Materijali o osnovnim pitanjima za ekonomsku i socijalnu politiku za 1983. godinu inicijalni su materijali. Proveli smo u radnim tijelima, mislim, veoma angažiranu i produbljenu debatu i nastavljamo je danas na sjednici našeg Vijeća. Posle ovih debata mora slijediti akcija za promjene koje moraju da znače alternative rješavanja osnovnih pitanja: nosioce, metode i očekivane efekte.

Među osnovnim pitanjima materijal sasvim opravdano traži da se u centar ekonomske politike naredne godine stavi dinamiziranje proizvodnje i unapređenje vanjske likvidnosti. Očito je da u rješavanju ova dva pitanja zaista leže i probojne tačke iz stagnatno inflacijskog kruga u kojem se dugo krećemo, rekao bih predugo, tako da takvi tokovi društvene reprodukcije postaju žarište daljih ekonomskih teškoća, ali i kumuliraju i socijalne teškoće. Dakle, takvu orijentaciju treba podržati. Ali, pitanje je kako je ostvariti. Realizacija dinamičnijeg razvoja kroz veći izvoz i bolju vanjsku likvidnost bilančno je lako dokaziva. Postoje kapaciteti i to kapaciteti oslonjeni na modernu tehniku i tehnologiju. U završavanju je, kako nas je obavijestio predstavnik Saveznog zavoda za privredno planiranje, 650 objekata u vrijednosti od 330 milijardi dinara koji bi trebalo da znače doprinos dinamiziranju proizvodnje. Iako su nam uvozne mogućnosti ograničene, one nisu tako male. Radno vrijeme može daleko bolje da se koristi, daleko bolje može da se koristi znanje, znanje kao faktor razvoja.

Tako je to kada se stvari gledaju bilančno. U realnosti, međutim, mi nemamo međusobno povezane razvojne programe koji bi udruživali rad i probijali bi se na vanjsko tržište, a nismo otvorili ni puteve razbijanja unutarnje autarhije, a također niti razbijanja vlasti nad privredom i dohotkom od faktora van udruženog rada. Nismo probili pomenuti inflaciono-stagnantni krug. Motivacija za rad,

stvaralaštvo i privređivanje, po mom dubokom ubeđenju, slabi. Zato se, po mom mišljenju, problem i ne može rješavati stvaranjem i crtanjem bilanca, već realnim aktivnostima koje vraćaju ugled radu i stvaralaštvu i stvaraju motive za bolji rad. Zato dinamiziranje proizvodnje, izvoza, probijanje ograničenja koja proizilaze iz vanjske likvidnosti ne mogu se tretirati odvojeno od ekonomske i socijalne cjeline procesa reprodukcije, od društveno-ekonomskih odnosa.

U postavljanju osnovnih pitanja politike za narednu godinu ponuđeni materijal ostaje otvoren i nejasan s te strane. Problemi motiva, pa i ekonomske nužde za efikasniji rad i privređivanje ne uzimaju se kao bitan faktor promjena koje treba ostvariti da bi se izašlo iz teškoća.

Danas se često govori o preteranoj potrošnji. Želim samo da napomenem ono što sam nekoliko puta ovdje govorio. U 1981. godini realni nivo ličnih dohodaka od rada je za 16% manji nego 1970. godine uz znatno veće narušavanje raspodjele prema rezultatima rada.

Problem zadovoljavanja ličnih i zajedničkih potreba, po meni, u ovom materijalu je dobio mjesto rezidualne stavke. Ja to mogu da razumijem u jednoj situaciji u kakvoj smo se našli. Ali, smatram da tako, po samoj prirodi stvari u formulisanje ekonomske i socijalne politike, ne može da ostane.

Učešće lične potrošnje je sada svega 52% od ukupnog društvenog proizvoda. Uzgred budi rečeno, to nisu sve naše pare, već su i tuđe, jer su tu i dohoci radnika iz inozemstva. To je po prilici kao na početku 70-tih godina. U posljednje tri godine učešće zajedničke potrošnje je palo za 1,5% u ukupnoj raspodjeli.

U materijalu piše da realni lični dohoci za iduću godinu treba da rastu do produktivnosti rada. Mislim da zaista to nije realno u našoj situaciji kakva jeste, i dopustite da smo mi to u posljednje tri godine u svim rezolucijama napisali, ali se desilo nešto drugo. Desio se pad ličnih dohodaka, o kome sam malo prije govorio. Prema tome, mislim da ne bi trebalo takve stvari uopće da pišemo. Da li je zaista moguće da rastu realni lični dohoci kad se zna da mora da se troši, prije svega, manje od ukupnog obima stvaranja koga ćemo imati s obzirom da se razmatraju i mogućnosti njihovog progresiv-

nog oporezivanja, direktnog učešća u pokrivenosti pojedinih oblika zajedničke potrošnje. Očito se nalazimo pred fazom u kojoj će se neka socijalna prava ograničavati. Samodoprinosi danas ne čine ni malo malu stavku u odnosu na lične dohotke, a postoji i političko opredjeljenje za općenarodni zajam za stabilizaciju. Troškovi života rastu, i to rastu brže od cijena proizvodnje s već najavljenim bitnim promjenama na nekim vrlo značajnim sektorima — stanarina, električna energija. Danas smo čuli i lož—ulje, a moglo bi se toga već sada unaprijed puno pobrojati. Ne bi se stoga mogli zadovoljiti u konačnim dokumentima za 1983. godinu s ovakvim rezidualnim tretiranjem problema ličnih dohoda od rada i s obećanjima da će oni rasti u skladu s produktivnosti rada, što smo obično radili zadnjih nekoliko godina. Radi toga, mislim da je nužno, prvo, da se izvrše promjene u sistemu podsticanja i raspodjele dohotka, da se iz dohotka eliminišu oni elementi koji naduvavaju potrošnju i da se onda ne vrše direktne restrikcije u odnosu na lične dohotke. Po prilici, to je ono, o čemu je maloprije govorio drug Cemović. Međutim, lista, mislim da bi mogla, malo da se proširi.

Drugo, da se apsolutno u svim onim delovima udruženog rada koji već danas postižu zavidne ekonomske rezultate, ti ekonomski rezultati mogu bolje da se valorizuju kako u dohotku, tako i u ličnim dohocima, a ne da onaj ko postiže bolje lične dohotke, na kraju krajeva, mora taj dohodak da prelije nekome drugome ko zaista slabo radi ili ima slabe razvojne programe.

Treće, da se skladnije uspostave odnosi između kretanja cijena proizvođača i troškova života, te da promjetni proces ne bude toliki prostor za preraspodjelu dohotka na štetu proizvodnje, a i na štetu realne kupovne snage radnika kroz lične dohotke, što je pojava zadnjih 10 godina.

Četvrto, da se sačini realni program, vremenski razgraničen, koji bi stvarao razvojne programe za organizacije koje rade s gubicima, čija bi realizacija značila i ozdravljenje ovih organizacija. To je, međutim, dugoročniji proces, a da bi moglo da se peživi — mislim da bi trebalo:

prvo, da ove organizacije u snošljivim granicama snižavaju realne lične dohotke;

drugo, da se rasterećuju odgovarajućih obaveza u vrijeme dok stvaraju nove razvojne programe, da se, po potrebi, smanjuje amortizacija, s tim da im ostaje obaveza da kasnije, kada novi programi krenu u pogon, tu amortizaciju moraju da nadoknade;

treće, da se u svim organizacijama udruženog rada, posebno onim koje posluju s gubicima, sačine programi korišćenja radnog vremena, pregrupisanja zaposlenih, prekvalifikacije i školovanja iz rada, te da se formiraju poslovni i tehnološki timovi koji mogu da ponude razvojne programe koji otvaraju perspektivu ekonomski efikasnijeg poslovanja;

četvrto, gde konačno nije moguće da se ovim regularnim tokovima rješavaju problemi radnih organizacija koje posluju s gubicima ili izuzetno niskim rentabilitetom, treba preduzimati privremene mjere. U svakom slučaju, treba stvarati prostor da organizacije koje dobro posluju, posebno koje izvoze, mogu da napreduju, pa i u ličnim dohocima a, isto tako, one koje, radi loših proizvodnih programa i visokih troškova proizvodnje i sl, rade loše — to osjete, ne samo na dohotku, već i na realnim ličnim dohocima.

Dakle, politika 1983. godine mora da bude, uz težište na dinamiziranju razvoja, na izvozu i poboljšanju vanjske likvidnosti, integrirana sa cjelinom reprodukcije, posebno s podmirivanjem potreba i realnim ličnim dohocima stanovništva. Bez toga neće postojati realni ekonomski motivi ni za dinamiziranje razvoja, niti za unapređenje izvoza. Bez toga, po mom mišljenju, nema masovne mobilizacije radnika u udruženom radu na korištenju, ipak ne malih rezervi za razvoj. Umjesto linearne restriktivne politike ličnih dohoda od rada treba podsticati aktivnu politiku diferencirano, koja čak i u ovim, zaista objektivno suženim okvirima, omogućava realno poboljšanje položaja onog dijela radničke klase koji doprinosi razvoju a pogoršava položaj onog dijela proizvođača koji taj razvoj ograničava.

Također bi trebalo u republikama i pokrajinama, uz prethodni zajednički dogovor o kriterijumima i osnovnim principima, odmah, bez oklijevanja, pristupiti racionalizaciji mreže i aparata

SIZ-ova, racionalizaciji institucija i sistema pojedinih društvenih djelatnosti, preispitivanju odgovarajućih prava, kao i promjeni sistema sticanja, rasporeda i raspodjele dohotka u društvenim djelatnostima kako bi se i time podstakao ekonomski efikasniji rad institucija društvenih djelatnosti.

Danas je često u društvenim djelatnostima bolje ne raditi, jer može da se stekne bolji dohodak, nego raditi. Ova i druga pitanja podmirivanja potreba ne bi smjela da ostanu rezidualna stavka u formuliranju politike, moraju da se sprovedu promjene mehanizama u sistemu i mjere tekuće ekonomske i socijalne politike. Otvaranje perspektive u ovoj oblasti bitno je povezano s motiviranošću i mobilizacijom svih snaga za rješavanje unutrašnjih pitanja, kao uslova dinamičnijeg razvoja, i posebno povećanja proizvodnje za izvoz.

Izvoz mora dobiti visoki prioritet. U SR Hrvatskoj je pokrenuta aktivnost da se u udruženom radu izrade odgovarajući razvojni programi koji bi proširili izvozne mogućnosti, i to bi valjalo, čini mi se, da se obavi u cijeloj jugoslavenskoj privredi. Uspjeh izvoza zavisiće u velikoj mjeri od sređivanja unutarnjih prilika, ali ne po pojednostavljenoj shemi, kao što je na primjer u materijalima sugerisala Narodna banka Jugoslavije, da se roba za izvoz može naći samo drastičnim smanjenjem unutarnje potrošnje, već i naporom za stvaranje uslova i potrebe da se više i bolje radi, da se više proizvodi. Ako ne bi uspjeli da cjelovitu ekonomsku politiku orijentiramo u ovom pravcu, ako će se ona dugo zadržavati samo na ograničenju potrošnje, a preko toga i proizvodnje, unutarnje teškoće i protivrečnosti će rasti i postaću prepreka u procesu dinamiziranja razvoja i poboljšanja vanjske likvidnosti. Sve manje korištenje kapaciteta znači sve veće jedinične troškove proizvodnje, sve veće jedinično opterećenje obavezama po domaćim i stranim kreditima, kao i po amortizaciji, zastarevanje opreme i tehnologije, bez njihovog korištenja, zastarevanje znanja i sl., što se sve samo po sebi javlja kao inflacioni pritisak. Obim neiskorišćenih kapaciteta, posebno opreme, traži da se izvrši njihova inventura, da se nađu sve alternative korištenja neiskorišćene opreme, koja, ako se ne može koristiti u postojećim kapacitetima, bila bi bar djelimično iskoristiva kao proizvodno sredstvo u drugim ili novim

radnim organizacijama. Neiskorištena oprema bi se morala aktivirati, ne samo radi toga da se otvaraju nova proizvodna područja bez mnogo investicija, a s mogućnošću zapošljavanja, već i da se radne organizacije rasterećuju skupog, mrtvog kapitala, a time stvaraju i uslovi za njihovo ekonomsko ozdravljenje, pa i povećanje njihove konkurentne sposobnosti. S opremom kupljenom na kredit uz visoku kamatu, a uz njeno korištenje ponekad i 50%, a ponekad, na žalost i manje, ne može se ostvariti dobra ekonomska organizacija i zdrava privreda.

S ovog stanovišta trebalo bi preispitati instrumentarij sistema, mijenjati ga, podstaći bolje korišćenje opreme, a time postojeću opremu, dakle, opredmećeni rad, staviti u proizvodnu funkciju. Stvaranje novih programa, koji već mogu da se odvijaju na liniji udruživanja, a ne kreditnog odnosa i neiskorištena oprema kao opredmećeni rad bi mogla da bude faktor udruživanja, a ne samo gotov novac. Slično bi trebalo učiniti s kapacitetima u izgradnji. Načiniti inventuru onih kapaciteta čijim bi se dovršavanjem pomoglo rješavanje zajedničkih teškoća i udruživanjem sredstava koncentrirati se na njihovo dovršavanje, i obrnuto, izgradnju, pa i dovršenje takvih kapaciteta, koji će puštanjem u pogon u sadašnjim prilikama prestavljati dodatno opterećenje i problem, bezuslovno odložiti. To bi trebao da bude zajednički stav politike za 1983. godinu.

U 1983. godini, maloj privredi bi trebalo posvetiti veliku pažnju kao bitnom faktoru koji može u sadašnjoj situaciji da otvori nova područja proizvodnje, neophodna za funkcionisanje postojeće proizvodnje, prije svega, industrijske. Naravno, ova privreda ne može da preuzme funkciju noseće privrede, ali, isto tako, treba razbijati često prisutan potcenjivački stav prema maloj privredi jer bi ona značila, u ovom momentu, bitno oplemenjivanje sadašnje strukture proizvodnje i podizanje njene ukupne efikasnosti.

U sadašnjoj fazi, pri tome, ne zanemarujući malu privredu u uslužnom sektoru, težište bi moralo biti, prije svega, na materijalnoj proizvodnji, na proizvodnji poluproizvoda, sitnog reproduktionog materijala i slično.

Materijal o osnovnim pitanjima iznosi prije-

Sekretariat Skupštine SRH
dokumentacija

dloge u pogledu povezivanja u okviru plansko-poslovnih zajednica na nivou cjelovite jugoslavenske privrede, u cilju efikasnije proizvodnje, pojačanog izvoza i drugo. Uostalom, to je jedan od zaključaka sa sjednice Centralnog komiteta od 29. rujna ove godine. Mislim da je to bitan zaključak i suštinski nova orijentacija u praksi, koja je inače Ustavom, ZUR-om i Zakonom o društvenom planiranju predviđena. Očito da to nije lak zadatak i valjalo bi da se i u ovoj Skupštini predoče alternative kako se to može sprovesti u život. Bilo je u toku debate prigovora u radnim tijelima ili, možda bolje, upozorenja da se time može narušiti samoupravljanje. Upravo radi toga moraju se sasvim jasno opredijeliti putovi i načini kako to sprovesti, pri čemu globalna kritika da — ova kva orijentacija ugrožava samoupravljanje — smatram, da se ne može prihvatiti. Samoupravljanje je najviše ugroženo administrativno uvjetovanom autarhijom, njegovim razvlašćivanjem i u raspolaganju dohotkom i devizama i svim pojavama karakterističnim za sadašnje stanje. Samoupravnim udruživanjem na plansko-poslovnom nivou sposobniji bi bili u izvozu, racionalniji bi bili i jeftiniji u uvozu, racionalniji bi bili u podjeli rada, efikasniji u otvaranju novih područja rada, proizvodnje i zapošljavanje.

Drugarice i drugovi, imamo malo vremena do kraja godine u odnosu na složene zadatke koje treba rješavati. Zato zajedno sa Saveznim izvršnim vijećem, republičkim i pokrajinskim skupštinama moramo intenzivirati rad kako bi i privreda i društvene djelatnosti i svi faktori u društvu znali uslove rada i proizvodnje u narednoj godini. Iako su globalni trendovi još loši i ne osjećaju se neki naročito povoljni rezultati, ali se vide pojedinačni veoma poučni i veoma povoljni primjeri kako je moguće iz ovakvih teškoća izaći. Saznanje o teškoj situaciji je danas jasno, jasno je manje-više u svim fabrikama, u svim školama, bolnicama i svugde i ljudi su spremni da doprinesu da se to stanje prevaziđe. Stoga ne treba više da gubimo vrijeme na uvećavanju da se po starome ne može, već treba reći — ko šta treba da radi, uz afirmisanje pozitivnih rezultata. Zar nije rezultat da metalni kompleks svojim izvozom pokriva čitavih 90% svojih ustavnih potreba? To je veliki rezultat. Zašto ga ne bi afirmirali?

Može li se boljom organizacijom to postići u drugim kompleksima? Očito, mislim da može. Treba demistificirati da je uvoz energije ono što nas neminovno ograničava u razvoju, jer na uvoz energije trošimo 22% od ukupnog deviznog priliva, što je manje od mnogih zemalja, a s konvertibilnog područja to je 18% od ukupnog deviznog priliva. Treba direktnim mjerama na minimum svesti uvoz opreme za gotovo, zaista i bukvalno na minimum, a u posljednje vrijeme u gotovu se kupuje gotovo 60% ukupne opreme. Stoga, Rezolucija i dokumenti za 1983. godinu moraju biti konkretni program akcije i promjena, a ne gomilanje riječi. Bilo bi dobro da su to kratki i jasni dokumenti, ali operativno spremni za provedbu, uz punu mogućnost kontrole. Samo takvim prilazom možemo da prevaziđemo sporost u odlučivanju, koja je u potpunom neskladu sa situacijom koja traži brzo, ali naravno ne i brzopleto reagiranje. U vezi s tim želim da kažem da ne bi trebalo da doživimo reprizu današnjeg zasjedanja koje je išlo tako da smo jučer uveče do kasno u noć držali sastanke republičkih i pokrajinskih skupština, da je bilo izuzetno mnogo kritike na takav stav i odnos prema cjelokupnom skupštinskom sistemu i da smo došli do toga da nisu svi materijali od delegata bili pročitani, već su bili podjeljeni na sjednici da ih tamo pročitaju i da se posle toga o njima izjašnjavaju. Moram da kažem da je u Saboru Hrvatske u vijećima, koja su zasjedala u vezi sa time, izražen oštar protest. I, nemojte da nam se dogodi da za 1983. godinu dođemo u situaciju da predlažemo dokumente i mjere na jedan način koji je za delegatski skupštinski sistem neprihvatljiv.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Има реч делегат Васил Туцаров.

ВАСИЛ ТУЦАРОВ /СР Македонија/:

Другарице и другови, расправа у одборима Скупштине о Основним питањима политике остваривања друштвеног развоја у 1983. години, на основу Антиинфлационог програма и сепарата у економским односима с иностранством, о запо-

шљавању и др. омогућује нама делегатима да се можемо изјаснити и оценити куда нас воде предложене мере и промене, да ли нас приближавају остваривању циљева које желимо постићи у развоју друштвено-економских односа и стабилизацији привреде, или нас удаљавају од тога.

Неопходно је већ у почетку да напоменем да понуђени приступ полази од нагомиланих противречности у друштву и кризне економске ситуације те предлаже извесне новине које воде ка реконструкцији привредних механизма и наше економске политике. Због тога га треба подржати.

Посебну пажњу заслужује приступ који је мотивисан да излаз из постојеће ситуације треба тражити у јачању динамизирања производње извоза као и других активности.

У овој фази сигурно је да интензитет динамизирања треба да се темељи на основу реалних могућности, јер има много лимитирајућих фактора. Но, и поред свега тога предложени тренд материјалних кретања треба да сматрамо као доњу границу.

Приступ логично намеће увођење тешких услова привређивања у удруженом раду, захтевајући квалитативне резултате и пуну економску одговорност сваког природног субјекта, економско вредновање и др.

Због тога, предложене мере у основи треба подржати. То посебно важи када је реч о напорима који су дати у вези с операционализацијом неких елемената политике и система економских односа с иностранством. Међутим, и поред тога што приступ уграђује неке новине исти не може да се сведе на збир економских промена, ма како промене биле по себи важне, промишљене и оправдане. Напротив, приступ мора да обезбеди јединство економских и социјалних промена које предстоје. Тога немамо у понуђеном материјалу. Иначе, нећемо одговорити задатку који нам се поставља и дати целовите предлоге решења које данашња ситуација захтева.

Разуме се, озбиљније промене постојећег стања не могу се извршити понуђеним мерама, ако се при том немају у виду и аспекти политичког и правног система. Удружени рад, од кога се очекује да да највише, има право да захтева

и другачији рад и одговорност свих институција, да организације државних и политичких органа и административни апарат у пуној мери следе такве напоре.

По мом мишљењу битан и неодложан задатак од чијег успешног извршења зависи да ли ће већ 1983. година значити почетак примене дугорочног стабилизационог програма је да предлози морају даље да разрађују стратегију и етапе из Антиинфлационог програма и других сепарата, односно да обезбеде њихово превођење на сасвим практичне мере.

Примера ради, када је реч о материјалу који говори о елиминисању дефицита у платном и девизном билансу, онда је неопходно да се јасно и ближе дефинише на ком нивоу и у ком износу ће се остваривати обавезна цесија повезујући њу с датим позитивним предлогом у материјалу о заједничком обезбеђењу увоза основних стратешких сировинских производа.

Исто тако, треба респектовати временску димензију, квантифицирање предлога као и разлика које несумњиво постоје у појединим републикама и покрајинама, о чему треба водити рачуна и о појединостима које се оваквим радом не могу обухватити, а за које стручни органи морају припремити даље предлоге. У том смислу, без обзира на општи карактер документа о коме расправљамо, нема аргумената да међу основним питањима друштвено-економског развоја у наредној години није присутна веома комплексна проблематика бржег развоја привредно недовољно развијених република и САП Косова. Ово тим пре што све анализе показују да је у току ове године у овим подручјима дошло до озбиљних проблема у одвијању друштвене репродукције те се многи од конкретних циљева и задатака у правцу смањивања разлика у степену развијености не остварују, или се само делимично остварују. Због свега тога је неопходно да се у Резолуцији за наредну годину планирање политике бржег развоја недовољно развијених у функцији јачања равноправности народа и народности наше земље третира као једно од приоритетних суштинских питања друштвено-економског развоја.

У предлагању мера економске политике свакако морамо да уграђујемо такве мере које не-

ће бити линеарне за све делове репродукције, односно да се обезбеди диференцијација у зависности од оног што желимо. Очигледно је да енергетика представља кључни проблем и треба је потенцирати као и друге делове репродукције којима треба обезбедити стратешке сировинске производе на основу критеријума рационалне компаративне производње. Због свега тога у реду приоритета мора се уградити оперативна селекција за оно што је најактуелније.

Анализирајући предложене потезе и редослед понуђених мера у 1983. години не може се у потпуности видети у каквим условима ће привређивати самоуправни пословни субјекти. Да бисмо то на првом месту постигли, по мом дубоком уверењу, намеће се потреба да се што пре да предлог мера о девизном систему и систему економских односа с иностранством. Немогуће је водити било какву развојну и економску политику у 1983. години или у наредним годинама у условима када не постоји суверенитет динара на југословенском привредном подручју у утврђивању односа између динара и страних валута.

Запостављање и деградирање домаћих мерита достигло је тачку која поткопава наш систем, чини га неефикасним, па чак и спекулативним, и зато није случајно што нема правог ослопца у предложеном материјалу на том подручју и што одсуством основног критеријума вредности и функције домаћег новца, не можемо постићи стабилизационе ефекте.

Према томе, сређивање девизног система је један од најзначајнијих приоритета у редоследу стабилизационих потеза за 1983. годину. Треба у најскорије време, како се истиче и у закључцима Централног комитета СКЈ од прошлог месеца, онемогућити све девизне трансакције, независно од тога ко их чини и с каквим оправдањем. Разуме се, сама за себе та мера неће много донети, ако се курс који је зацртан у сепарату економских односа с иностранством у целини не узме као основа свих других мера које воде ка конвертабилности динара. За прелазни период се у посебној глави у том сепарату разрађује политика која би требало да омогући излазак из садашње ситуације и постепено враћање девизног система у нормалне односе.

У акцији за промену критичног стања у односима с иностранством и у пракси девизног пословања има доста оклевања и колебања, на основу краткорочних сагледаних вредности, идејних заблуда и, једноставно, због инерције. Оклевање у овј сфери довешће у питање остале предложене стабилизационе мере, па је утолико опасније пустити да то време тече и да се чека да се поправи наша девизна ситуација да би се тек онда почело дејствовати. Обрнути ред ствари и размишљања, у ствари, су темељ стабилизационе политике. Постојећа девизна пракса и мирење с њом имало је снажно психолошко дејство на појединце и привредне субјекте. Зато, разуме се, нису криви само појединци и организације удруженог рада, већ и економска политика, грешке у механизму постојећег режима и пракси, потцењивање улоге и места домаће валуте, а то значи комоцију да се може водити економски развојна политика без чврстих економских критеријума. Та психологија је данас широко распрострањена.

Истим речима може се говорити и о новчаном систему Југославије, монетарном, кредитном и банкарском систему и, шире од тога, целокупној сфери новчано-банкарских односа у удруженом раду. Ми смо новчана привреда, што произилази из робног карактера наше привреде и уважавања тржишта, исказивања, стварања и расподеле друштвеног производа у новцу и мерења новцем свачијег доприноса у стварању укупне вредности. Желим да нагласим да је овај проблем у нас потцењен и потцењиван дуго и увек на маргини наших расправа. Због тога новчани механизам делује слабо или дефектно. Сва питања везана за формирање и расподелу постојеће и новостворене вредности су отворена и имају дубоке последице у удруженом раду и за сваког појединачног радника.

У таквој ситуацији могуће су сасвим нерегуларне тенденције супротне социјалистичком самоуправљању и природи робно-новчаних односа и економских законитости самоуправног социјалистичког друштва. Отуда, по мом мишљењу, за оздрављење новчаног система у Нацрту резолуције треба да се предложи сасвим конкретне мере, и то: од измене Закона о укупном приходу, другачијој намени фондова о заједничким резе-

рвама, о успостави јединствене контроле и емиције новца, њеног везивања за реални друштвени производ, реалне цене кредита, фаворизирања удруживања рада и средстава и заједничких улагања економским стимулацијама, реалне процене залиха, описивања друштвеног капитала на бази губитака, јачања самофинансирања, као и друге мере и препоруке које су дате у антиинфлационом програму. Њих треба у току наредних два месеца учинити оперативним, наравно, водећи рачуна о поступности. То треба чинити не под притиском текуће ситуације и без система или истргнуто једну меру од друге, као што смо овим пакетом мера приступили.

Гредајући тај проблем целовито, консеквентно треба разрадити све те мере у међусобној зависности, дати их као квантитативне аспекте, а и са роковима реализације. Сређивање односа у овом подручју привредног система био би први стабилизациони ефекат предложеног програма, бар ћемо знати на чему смо, где смо и са чиме располажемо.

Због тога, по мом мишљењу, требало би имати у виду да предлог мера на том домену и предлог Савезног секретаријата за финансије, преко СИВ-а који је дат, треба преиспитати у вези с пролонгирањем рока за подношење извештаја о промени и ефектима предузетих мера за доградњу монетарно-кредитног и банкарског система у остваривању системских решења на том подручју.

Што се тиче селективности и операционализације, у материјалу се не види потпуна обрада увоза опреме. Најмање треба да се заустави процес удруживања средстава на основу заједничких улагања, и то из средстава ФНП-а. У селекцији се мора поћи од аспекта политике коју смо отпочели и треба подржавати сваки започет позитиван процес који доприноси рационалној инвестиционој политици, а не третирати увоз опреме за неразвијене и царину као различите услове пословања.

У вези с пореском политиком подржавамо предложене мере, посебно прогресивно захватање добити на основу нерада. Но, у вези с преносом и наслеђењем имовине, треба проучити интензитет опорезивања, како не би зауставили про-

цес сређивања имовинских односа у нашој земљи, а иначе на том подручју имамо много проблема.

На крају, може се констатовати да између основног и пратећих материјала постоје супротности. Неки од њих су резултат нежељених пропуста, а други су продукт различитих неусаглашених погледа и прилаза појединих ресорних органа о елементима и систему економске политике са иностранством и антиинфлационог програма. У сваком случају, приликом израде Нацрта резолуције о политици остваривања дугорочног плана у 1983. години, морају се исти сагледати, одстранити, обезбеђујући реално и конкретно усаглашавање основних елемената већ усвојених докумената о економској стабилизацији земље.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Реч има делегат Мустафа Пљакић.

МУСТАФА ПЉАКИЋ /САП Косово/:

Друже председниче, другарице и другови делегати, данас када расправљамо о основним питањима утврђивања економске политике у 1983. години, мислим да морамо полазити од расправа које смо имали од јуна до данас, од Полазних основа од оцене Мајске анализе, као и од оних оцена које смо изrekli у Већу република и покрајина. Чини ми се да све то с данашњом расправом треба да представља солидну основу за израду Нацрта резолуције, који ћемо добити.

Друго, у данашњем образложењу мера које треба да усвојимо, није указано на основне циљеве развоја, основне ударне правце и оквири економске политике за 1983. годину. Колико знам, договор је био да се на седници Скупштине за све три тачке да такво образложење.

Треће, у документу који смо добили, нису дати, по мом мишљењу, сви основни циљеви развоја економске политике у 1983. години, што би било неопходно да би се у даљем раду на изради Нацрта резолуције јасно прецизирали основни циљеви развоја и мера економске политике.

У расправама на седницама радних тела, па и данас, како је овде рекао претходни делегат, и ја желим да истакнем да је веома изненађујуће што у оваквом документу не постоји ни једна реч о томе како ћемо у 1983. години остваривати прокламовану политику развоја недовољно развијених република и САП Косова. Но, не бих хтео да вас задржавам, и у потпуности се слажем с оним што је претходни делегат рекао, мислим да би било добро да се у документу каже који су ти циљеви, како ћемо ту политику остваривати, да се дају оквири и показатељи који ће у суштини потврђивати и економску логику и нужност предузимања мера за остваривање те политике.

Даље, у документу кога смо добили ни једном речју се не помиње како ћемо остваривати опредељења XII конгреса, Треће седнице ЦК СКЈ а и друштва у целини, да удружени рад овладава целином дохотка и друштвене репродукције. Наиме, како ћемо да зауставимо садашње трендове и пад учешћа удруженог рада у расподели друштвеног производа ако те тенденције имамо изражене још од 1979. године наовамо, мислим да би ипак морали јасно рећи који су ти оквири, који су то правци, каква треба да буде усмереност наше акције и који су ти инструменти и мере економске политике које ће обезбедити остварење таквог циља.

Даље, чини ми се да би било добро да у данашњој расправи на седници Већа ипак мало појаснимо ствари око карактера Резолуције. На седници одбора — радних тела о томе се расправљало. Лично мислим да би морали да напустимо праксу и да извучемо све поуке из онога што смо чинили да Резолуција представља списак жеља, а да њу не прате ни реални оквири, ни материјалне могућности, зато одмах и брзо одустајемо од тога, пракса иде својим током и својом логиком, што показује оно што смо иначе доживели и у овој години. Имам утисак да се поуке из свега овога довољно не извлаче и да је због тога изузетно значајно да Резолуција о економској политици треба да, по свом карактеру и дometу, буде документ за акцију целог друштва, да буде програм задатака и оквир мера које треба предузимати у 1983. години, како би остварили оне циљеве које желимо да постигнемо у 1983. години.

Најзад, мислим да данашњим усвајањем мера, као и досадашње мере које смо усвојили и које усвајамо, треба да буду предуслова за она решења која ће значити дубљи преокрет и дубљи захват у остваривању политике економске стабилизације фондирана свим оним показатељима и релевантним чињеницама које ћемо остваривати и по динамици и по етапама са становишта промена које треба да учинимо у области како економских односа с иностранством и кредитно-монетарне политике тако и цена и борбе против инфлације.

Мислим да је подручје расподеле дохотка запостављено и да би, вероватно, у документу, у Нацрту резолуције морали јасно да се одредимо које циљеве, које инструменте, које мере ћемо предузимати да би постигли у целини оно што желимо да постигнемо на подручју расподеле дохотка.

И на крају, чини ми се да би било неопходно да се у даљем раду оцене које се дају о личним дохоцима, фондирају реалним показатељима и аргументима за оцену стања на овом подручју. Очигледно је да има разлика у томе, али имам утисак да бежимо од правних проблема, у конкретном случају — инвестиција. Морам да кажем да неке оцене, које сам читао раније и у образложењима за данашње мере очигледно показују да ми немамо коректну анализу кад је реч о личним дохоцима и да би вероватно неопходно било да се у даљем раду морају дати они показатељи који ће то да илуструју, на основу чега можемо предузимати селективне мере да не бисмо довели у исти положај све оне у непосредној производњи и у производњи у целини, или све запослене када је реч о остваривању оног правца који је у документу дат. Подржавам да треба учинити све на стварању такве мотивисаности за заокрете које желимо да учинимо а које речима нећемо постићи ако не дамо оквири и мере како бисмо тај заокрет остварили.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Има реч делегат Јоже Глобачник.

JOŽE GLOBAČNIK (SR Slovenija):

Mi smo u našoj Delegaciji, zajedno s radnim telima veća republičke skupštine ovaj materijal o Osnovnim pitanjima rezolucije za iduću godinu smatrali, u prvom redu, kao jednu priliku da u prethodnoj, neformalnoj fazi izrazimo neka svoja mišljenja, predloge, stavove o tim problemima i da na taj način pomognemo u prvom redu Saveznom izvršnom veću koje će se naći u narednom periodu u situaciji da našem Veću predloži Nacrt, a kasnije da i Predlog rezolucije.

Ja bih telegrafski, obećavam da ću to uraditi bez da tom prilikom šire obrazlažem stvari, pošto mislim da je naš sastav takav da to nije potrebno, izneti neke bitne akcente iz te naše rasprave.

Prvo što smo smatrali da treba ovom prilikom reći jeste činjenica da Rezoluciju za ovu godinu pripremamo u situaciji kada još vodimo raspravu o tome da li ćemo menjati sve dogovore o osnovama plana Federacije, Jugoslavije, ili ćemo menjati samo Dogovor o proširenoj reprodukciji, ili i druge. Dakle, mi upozoravamo da bi verovatno vremenski morali raditi tako da barem u osnovnim crtama budemo usaglašeni u tome što, na kojim tačkama, u kojem obimu, naročito kada je reč o zaostalim materijalnim odnosima, ćemo morati menjati jedan ili sve, a po našem mišljenju sve dogovore o osnovama plana Jugoslavije. Jer, inače, naći ćemo se u situaciji da vodimo diskusiju o Rezoluciji na nekim nerealnim, iluzornim osnovama, na osnovu onoga što je do sada u tim dogovorima, pa i u Srednjoročnom planu zapisano.

Dalje, smatramo da bi Rezolucija, u skladu s Zakonom o društvenom planiranju, u nekom smislu morala da se priprema za vremenski koliko je moguće skladno sa svim onim radnjama, u vezi s tim koje su prisutne na tom području u republikama i pokrajinama. Jer, na kraju krajeva, ako taj princip iz Zakona o planiranju nećemo poštovati, onda ćemo se opet naći u situaciji da jedne zadatke i ciljeve, one za koje ćemo se zajednički dogovoriti, pišemo u naš dokument u Federaciji, a nešto sasvim drugo ćemo pisati u dokumente koji već sada nastaju kao nacrti i moglo bi se desiti da ostanu neusklađeni.

Takođe, smatramo da bi trebalo, bez obzira što smo svesni da će u ovom periodu biti nužne neke interventne mere, da Rezolucija bude prilika da damo jednu možda i srednjoročnu perspektivu o tome kako i na koji način ćemo iz ove situacije izaći, gde najviše zapravo operiramo na zabranama, na zapovestima i administrativnim merama, na rekonstrukcijama, i kakva je u tom pogledu perspektiva naše dalje politike.

Smatramo, takođe, u vezi karaktera dokumenta da ne bi trebalo ponavljati našu lošu dosadašnju praksu prenošenja potrebnih mera i aktivnosti iz Rezolucije na kasniji period, na sasvim nedefinisane subjekte i pri tom ostati pri najopštijim opredeljenjima politike na pojedinim područjima.

Mislimo da bi mogli kao osnov za rezoluciju prihvatiti kao kriterijum da ona bude jasna, u pogledu ciljeva i metoda za njeno ostvarivanje i podnosioca odgovornosti i to baš zbog toga da ne bi ostavili prostora da ciljeve rezolucije bilo ko u toku njenog sprovođenja tumači prema svojim uskim interesima. Mi čak smatramo da je to jedna od velikih dosadašnjih slabosti godišnjih planskih dokumenata koji bi, u nekom smislu, morali predstavljati po Zakonu o društvenom planiranju sprovedljiv akt srednjoročnog plana.

Međutim, verovatno bi trebalo dublje analizirati te razloge, ali očito kada je u dokumentu trebalo preduzeti neke konkretne obaveze, to smo odlagali za kasnije vreme, a pri tom kao ovogodišnju praksu pokazali da smo ostali najčešće praznih ruku, odnosno čitav niz tih dogovora nije bio ni potpisan.

Takođe, smatramo da bi verovatno trebalo u daljim našim diskusijama o Nacrtu rezolucije, ako je moguće i ranije, raščistiti i videti, to je više moje mišljenje nego Delegacije, oko dileme da se delimo na pristalice visoke stope rasta dinamizirane proizvodnje, odnosno na one koji se zalažu za veći izvoz.

Mi smatramo da se u materijalu o Osnovnim pitanjima ekonomske politike za 1983. daje sasvim adekvatno mesto funkciji izvoza i da je on vezan, u nekom smislu, sa stopama rasta. Međutim, plašim se po onom što sam danas slušao da ćemo opet doći u situaciju da se delimo na one koji su

за једно или друго. Наравно, без већег извоза, у првом реду на конвертибилно подручје, вероватно не би било realno говорити о динамичном расту продукције, па и веће продуктивности итд.

Не би се задржавао на осталим детаљима, конкретнијим примедбама, јер је о томе већ било речи, видим да је то записано једним делом и у материјалима радних тела, па биh зато завршио с предлогом да у првом реду у даљем раду на Резолуцији покушамо бар одустати од досадашње лоше праксе у припреми годишњих резолуција у том смислу да оне буду најопштнији договор који никог не обавезује, већ се обавезе тек касније формирају.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Ко даље жели реч? /Нико/

Да ли представник Савезног извршног већа жели да коментарише ову расправу?

Друг Милош Синђић има реч.

МИЛОШ СИНЂИЋ, генерални директор Савезног завода за друштвено планирање:

Јавио сам се за реч због неколико напомена које желим да кажем, укључујући извесна обавештења која су од значаја за радне закључке које ћемо донети.

Мислим да су дати закључци од стране Одбора овог Већа и овде назначени акценти у складу с оним што је основна интенција Савезног извршног већа и могу се прихватити, имајући у виду то да може представљати важну инструкцију за израду поменутих докумената о политици остваривања плана у идућој години.

По општем резултату, показало се да је ова претходна расправа, која је до сада вођена о закључцима овог Већа са представницима република и покрајина, у Социјалистичком савезу, Синдикату, Привредној комори, па и у Скупштини, дала значајан резултат. Па, ипак, рекао бих да су дата мишљења, оцене, ставови, предлози и сугестије у високом степану сагласни, иако не сви у истом правцу.

Не бих ни једно питање анализирао, а ви-

дели сте и овде у дискусији, неће моћи на таквој основи, ако желимо да уважимо све интересе и залагања, да досегнемо онај карактер документа или, боље да кажем, само економску политику за идућу годину која ће бити конзистентна, реалистична и поуздана на начин како то захтева дата материјална и шира економска и општедруштвена и политичка ситуација. Отуда, пред Савезним извршним већем и даље пред нашим радом овде стоји заиста велики посао, крајње деликатне природе да у много чему, у новим условима, у ванредним околностима, скоро бих рекао, утврди одговарајућу економску политику са задовољавајућим ефектима домашаја оних мера које ће бити предузимане, а које треба да одговарају природи изискиваног тренутка, као и односа које изграђујемо.

Имајући то у виду, желим да вас обавестим да је Савезно извршно веће, заједно с другим органима и организацијама Федерације и органима република и покрајина, формирало једну посебну комисију за операционализацију докумената стабилизационог програма и других политичких програмских аката, с првим најважнијим задатком да ту операционализацију чинимо тако да то буду елементи економске политике за идућу годину и да нужне материјалне и системске промене које треба извршити, буду извршене заједно, кроз неколико потеза ове године, кроз саме документе за идућу годину и оно ће бити у самој идућој години.

Овај рад представницима република и покрајина је познат. Хтео бих само да скренем пажњу на то да су покренута веома крупна питања од значаја, управо, за материјалне системске промене и мислим да она иду у прилог опредељењима која су се чула и овде и на другим местима током ове претходне расправе.

Укратко, као што се види, изискује се, по много чему, нов начин вођења економске политике, траже се мере ефикасне природе. Зато ће се и предложити мањи број, али по домашају ефикаснијих мера. Бар је то за сада интенција, с обзиром на оно докле се у разради стигло.

Хтео бих да скренем пажњу и на то, о чему је делегат Васил Тударов, овде говорио, помињући реконструкцију привредног система, а де-

легат из Словеније је рекао да не треба правити документе на илузорним основама. То јесте централни проблем. Ми се, у ствари, налазимо у ситуацији када систем није у функцији и када морамо извршити, како је Туцаров рекао, реконструкцију механизма привредног система који могу гарантовати ефикасно вођење економске развојне политике. У том контексту, налазе се и они задаци о којима је ту било речи а који припадају комплексу остваривања докумената стабилизационог програма, где би први задатак био оспособљавање субјеката друштвене репродукције да могу вршити улоге које су им Уставом предвиђене, други би био оно, о чему је ту говорено — о динару, а на трећем месту би био — привредни комплекс и изворна оријентација.

Ово помињем због тога што ће документи, које ћете ових дана добити, а, по програму рада Скупштине и већа, СИБ ће утврдити и остале документе до краја овог месеца и доставити у редовну процедуру Скупштини, доћи и управо треба рачунати са тим мерама и са, да тако кажем, новим начином њиховог остваривања, односно, по дубини промена, то морају бити материјално и системски ефикаснији потези.

Скренуо бих пажњу на то да је тај задатак доста сложене природе. Као што знате, од 1970. године до сада ми имамо двадесетак питања, која зовемо системска питања — питања плана, питања докумената стабилизационог програма, економске политике и др., а то су она тзв. отворена питања уз план, као што је третман нафте, као што је питање девизне компензације и многа друга која су позната овом Дому.

У условима када немамо решења за та истинска материјална питања нашег економског и ширег друштвеног заједништва, крајње је тешко створити такву економску политику која ће бити, као што се ту заговара, и конзистентна и реалистична и поуздана. Због тога мислим да ову одлуку СИБ-а треба разумети као жељу да померимо споразуме и договоре о тим питањима која леже у основи свих аспеката вођења развојне и економске политике.

Због тога је Савезно извршно веће и о томе донело један посебан закључак, да убрза активности до средине идућег месеца на тим отвореним

питањима, јер је оцењено да од тога у великој мери зависи да ли ћемо се изборити за одговарајуће договоре и колико ћемо успети да напредујемо у квалитету заснивања и вођења економске и развојне политике како то захтева садашња ситуација. О резултату тог рада на отвореним питањима, рада који је организован заједно с представницима република и покрајина и других тела и органа Федерације, Савезно извршно веће ће и овај Дом обавестити и, разуме се, у том заједничком напору вероватно можемо померити све те споразуме напред и толико учинити конзистентним елементе економске политике за идућу годину и оно што припада самом карактеру новог плана.

Ја сам ово поменуо због тога што ће се, уз документе које ће Савезно извршно веће предложити заједно с Резолуцијом, налазити, не само најављене одлуке које се односе на буџет, на заједничку девизну политику, заједничку монетарно-кредитну политику и др., већ и предлози одговарајућих економских и других одлука и мера, којим се ови задаци даље решавају. Другим речима, наћи ћемо се у ситуацији да заједно с тим документима доносимо и одлуке које имају значај материјалних и системских промена заједно. То је за сада чврсто опредељење у оквиру Савезног извршног већа, па сам хтео и о томе да вас обавестим.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Да ли још ко жели реч? /Нико/

На основу материјала који су нам достављени, уводног излагања представника СИБ-а, обављене расправе у радним телима и на седници Већа, предлажем да Веће по овој тачки дневног реда усвоји следеће закључке:

Прво, у радним телима Већа република и покрајина и на седници Већа одржаној 14. октобра 1982. године обављена је опсежна расправа о основним питањима за утврђивање Резолуције о остваривању Друштвеног плана Југославије за период од 1981. до 1985. године у 1983. години. Веће обавезује Савезно извршно веће да у припреми Нацрта резолуције има у виду предлоге,

сутестије и мишљења која су у овим расправама изнета и да их у што већој мери унесе у Нацрт резолуције и друга акта која доноси Скупштина СФРЈ истовремено с Резолуцијом.

Друго, у расправи је оцењено да су у материјалу о Основним питањима за утврђивање Резолуције и образложења потпредседника СИБ-а у основи реално сагледане могућности у погледу утврђивања економске политике за наредну годину. Веће указује да је потребно учинити даље напоре на свестраном оцењивању материјалних могућности и других услова развоја у наредној години. Исто тако, треба изградити ефикасне мере за отклањање узрока садашњег сложеног и тешког стања и неповољних привредних кретања. Веће подржава већ предузете активности да се у циљеве развоја и мере економске политике за наредну годину ураде одговарајућа решења и ставови из усвојених докумената о политици дугорочне економске стабилизације и закључака ЦК СКЈ о актуелним и идејно-политичким питањима друштвено-економске ситуације у земљи и оцењује да у том правцу треба чинити даље напоре.

Треће, Веће истиче потребу да сви носиоци обавеза за припрему и доношење Резолуције благовремено обаве предвиђене задатке, како би Резолуција и други акти били усвојени у предвиђеном року, тј. до краја 1982. године.

Четврто, Веће обавезује Савезно извршно веће и одговарајуће органе и организације у Федерацији да припреме акта и мере из своје надлежности за спровођење утврђене развојне политике у 1983. години, да би се могли донети у истом року као и Резолуција.

Да ли ко жели реч поводом оваквог закључивања по овој тачки? */Не жели/*

Стављам предлог ових закључака на гласање.

Молим, ко је за овакве закључке, да дигне руку. */Cbu/*

Има ли ко против? */Нема/*

Да ли се ко уздржава од гласања? */Нико/*

Објављујем да је Веће усвојило закључке у тексту који сам предложио.

Прелазимо на четврту тачку дневног реда:

Извештај Заједнице југословенских пошта, телеграфа и телефона о стању и проблемима функционисања ПТТ саобраћаја у 1981. години

Вама је достављен и овај извештај, као и извештај Одбора за друштвени план и развојну политику о његовом разматрању.

Такође вам је достављено и мишљење Савезног извршног већа.

Уводно излагање у вези са овим извештајем поднеће Вучић Чагоровић, председник Заједнице југословенских пошта, телеграфа и телефона.

Има реч друг Чагоровић.

ВУЧИЋ ЧАГОРОВИЋ, председник Заједнице југословенских пошта, телеграфа и телефона:

Друже предсједниче, другарице и другови делегати, дозволите ми, да поводом овог Извештаја, укажем на неке најзначајније проблеме и питања из рада ПТТ Југославије који су, по нашем мишљењу, од битног значаја за успешно функционисање овог великог техничког и технолошког система. То је нужно и због тога што је Извештај у приличној мјери оптерећен формалним приступом у приказивању рада и функционисања ПТТ система. У наредном периоду учинићемо напор да побољшамо информисање Скупштине из ове области.

О томе је било говора и на матичном одбору овог Вијећа.

Систем поштанског саобраћаја и телекомуникација у протеклом периоду достигао је релативно висок степен развоја. У телекомуникацијама изграђена је основна база транзитних и других централа које омогућавају скоро потпуно аутоматско одвијање међумјесног ТТ саобраћаја. Такође су изграђене и централе за аутоматски међународни саобраћај /неке су још у градњи/ док се интерконтинентални саобраћај одвија посредством сателитске станице у Ивањици /у изградњи је још једна станица/.

Паралелно с тим, изграђивани су преносни системи /кабловски и радио-релејни/ за повезивање свих централа у јединствени интегрални систем телекомуникација у нашој земљи. Сада је почела изградња „централ” кабла и кабла дуж Ауто-пута „Братство и јединство”. На тај начин обезбеђује се солидна основа за даљи савремени развој телекомуникационог саобраћаја.

У поштанском саобраћају чињени су напори да се он унаприједи и осавремени. У томе су постигнути одређени резултати.

Резултати пословања показују да ПТТ, као цјелина, послује рентабилно. Наравно, то није равномјерно у цијелом систему, јер неке радне организације послују са губитком, или с минималном стопом рентабилности. Но, и поред постигнутих резултата, који су значајни, ПТТ саобраћај доста заостаје и не може пратити потребе које произилазе из динамичног развоја наше привреде и друштва у цјелини. Исто тако, он довољно не прати и ниво стандарда радних људи и грађана. Ми смо, у поређењу са европским земљама, при самом дну, по неким показатељима.

Ми цијенимо да је био незадовољавајући темпо раста ПТТ услуга према потражњи. Ако је извјесно да је та потражња била мјерљива, онда се с разлогом може говорити да у овој области нијесу довољно дјеловале економске незаконитости, јер би тако изражена потражња била задовољена на већем нивоу, него што је то било до сада. Ми смо увјерени да модерни развој привреде, као и већи стандард становништва, захтјевају боље, веће и савременије услуге ПТТ-а.

Већ познати податак да код нас има више аутомобила него телефона — говори да је то, прије свега, економски проблем. Ми данас можемо говорити да имамо савремени технолошки успјешно повезан систем. Но, одмах можемо рећи да још увијек немамо његову одговарајућу економску усклађеност. То, наравно, мора ићи заједно, јер технолошка повезаност захтјева економску усклађеност.

У области економских односа имамо још доста проблема.

Као што се види из Извјештаја, још нијесмо коначно регулисали наше међусобне економске односе, иако о томе расправљамо већ пуних 10 година. То је сада једно од централних питања с којима се бавимо. Надамо се да ћемо скоро наћи рјешење које би било прихватљиво за све у ПТТ-у.

Када о овоме говорим, дозволите ми да укажем и на озбиљан проблем рентабилности појединих ПТТ услуга. То се нарочито односи

на поштански саобраћај. Ту је врло сложена ситуација, како у могућности задовољења потреба за овом врстом услуга, тако и у погледу развоја у односу на европске земље. У овој области запослено је преко 50% радника, који остварују свега 15% прихода. Ту су и услови рада незадовољавајући, гдје у највећем дијелу доминира мануелни рад. Да кажем и то да наши радници обилазе преко 25.000 насеља, гдје врше доставу писама, пакета и других пошиљака.

Губици у поштанском саобраћају су све већи и већи. Они сада износе скоро 200 старих милијарди. Разлог оваквом стању је, по нашем мишљењу, прије свега у томе, што поштански саобраћај дуги низ година не може да обезбиједи средства ни за просту репродукцију. Овакво стање се врло негативно одражава на телекомуникације јер се дио кумулације у висини губитака у поштанском саобраћају и дијела за његов развој прелива из телефонског саобраћаја, што наравно успорава бржи развој телекомуникација. Оваква ситуација има директне посљедице и на успјешност нашег самоуправног и дододног организовања.

У вези с овим треба указати на појаву да се дио робног промета из привреде оријентише на транспорт посредством поште. Ријеч је о производима конфекције, кожне галантерије, пластичних производа, обуће итд. Ово све више долази до изражаја јер су врло ниске цијене поштанских услуга. Примјера ради да наведем да се за поштански пакет од 15 кг до било ког мјеста у нашој земљи наплаћује од 22 до 40 динара. Мислим да се хитно морају предузети мјере да се за пошту преко цијена обезбиједи бар проста репродукција, а за остале области ПТТ услуга економске цијене. Можемо доћи у још апсурднију ситуацију да се пошта појави као масовни транспортер неке робе.

Планови развоја ПТТ саобраћаја до 1985. године донијети су у ОУР-има ПТТ саобраћаја и усаглашени су на нивоима република и покрајина, али још није постигнута сагласност за основе плана развоја ПТТ саобраћаја на нивоу Југославије. Овим планом треба да се предвиди развој магистралних и међународних ПТТ капацитета. Договор по овом питању је у току па се може

очекивати да ће уз осталу проблематику из ове области доћи до усаглашавања ставова. У плановима развоја социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина појавила се диспропорција између предвиђених средстава за развој до 1985. године која износе од 75 милијарди динара и планиране изградње капацитета. Сложена привредна ситуација упловила је радикално пре испитивања постојећих програма развоја. Тај посао је у току и сасвим је извјесно да ће доћи до знатних корекција које ће у неким подручјима достићи смањење и до 50%. При том предузимамо мјере да се утврде приоритети с циљем да се обезбиједи, прије свега, нужни континуитет развоја.

У оквиру наших планских опредјељења предузимамо одређене мјере у циљу сагледавања наших потреба до 1990. односно 2000. године. При том окосницу политике развоја заснивамо на нашем научно-истраживачком раду, о којем у последње вријеме водимо и посебне расправе.

У вези с даљим развојем треба истаћи и питање наше сарадње с домаћом индустријом. Ми се, наравно, оријентишемо на домаћу индустрију /она обезбеђује преко 90% опреме/. Али, нијесмо сасвим задовољни с досадашњом сарадњом. Наш контакт с индустријом скоро се заснивао на купопродајним односима, што није добро ни за индустрију ни за ПТТ, а ни са ширег друштвеног становишта. Предузимамо мјере да сачинимо нове одговоре за дужи временски период. Овде треба истаћи и то да ће се смањење инвестиција у ПТТ саобраћају знатно одразити и на произвођаче ПТТ опреме.

Велики проблем има ПТТ систем због неријешеног положаја у девизном систему. Још од доношења Закона о девизном систему ПТТ указује на, по нашој оцјени, неке нелогичности које су ПТТ систем довеле у неповољан положај у односу на друге гране саобраћаја. Наиме, једино се ПТТ систему не признаје извоз услуга — као извоз робе, а које врши у међународном ПТТ саобраћају, што га искључује у стицању права на динаре девизног поријекла.

Други проблем је измирење све већих међународних обавеза које у условима непостојања девизног тржишта и цијелокупног система ра-

споређивања девизног прилива немогуће на вријеме извршавати што представља опасност да се због неизмирених обавеза према иностранству обустави редован међународни ПТТ саобраћај.

Иначе, у међународном обрачуна наша земља је позитивна у првом реду због транзитног учешћа у вршењу међународног ПТТ саобраћаја.

Закључени су билатерални споразуми скоро са свим западним земљама о увођењу посебне услуге поштанских међународних путница. На тај начин приспјело је у прошлој години 238 милиона долара у нашу земљу. Међународна сарадња се успјешно одвија по свим питањима, како у оквиру међународних ПТТ организација, тако и с појединим земљама.

Што се тиче функционалних система веза, чинимо напоре да кроз развој ТТ система као основног система веза у Југославији нађемо најоптималнија рјешења у задовољавању специфичних потреба корисника функционалних система и што рационалнијем коришћењу друштвених средстава. Усклађивање ових односа у највећем дијелу наилази на разумијевање свих заинтересованих.

На плану народне одбране и друштвене самозащите, а полазећи од врло значајног положаја и улоге ПТТ улажу се велики напори и материјална средства да се систем оспособи за што успјешнији рад у отежаним и врло сложеним условима. Ту су постигнути значајни резултати. При том се посебна пажња поклања даљем оспособљавању мобилних и резервних система као и брдско планинским и пограничним и неразвијеним подручјима.

Другарице и другови делегати, поред свих тешкоћа ПТТ улаже знатне напоре да прати савремена достигнућа у овој области и колико је могуће примењује их. Пред нама стоје задаци на увођењу читавог низа савременијих услуга, почев од радио — односно мобилне телефоније, телекса, телетекса као и нове технологије, односно дигитализације постојећег система, а посебно на изградњи капацитета за пренос података у циљу што успјешнијег повезивања информационих система.

ПТТ је до сада имао значајну подршку

друштвено-политичких заједница. С обзиром на тешкоће које има, као и на потребу даљег развоја, ПТТ ће бити потребна још непосреднија подршка и разумијевање свих друштвено-политичких заједница. Дозволите ми да кажем да у ПТТ је све више присутна критичка анализа сопственог рада, односа према раду, друштвеној имовини и средствима према свим видовима прекомјерне потрошње, а све у циљу што рентабилнијег пословања и рационалније организације.

Исто тако вршимо интензивно анализу начина извршења основних функција Заједнице ПТТ Југославије у односу на задатке и одговорности које има у удруженом раду и у друштву у цјелини.

На крају бих хтио да нагласим да смо у овом кратком излагању указали само на нека питања нашег рада. Надамо се да ће бити прилике и у наредном периоду да ово Вијеће разматра кључна питања из дјелокруга ПТТ, и то не само приликом подношења извјештаја.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Отварам претрес.

Ко жели реч?

Реч има делегат Мома Цемовић.

МОМЧИЛО ЦЕМОВИЋ /СР Црна Гора/:

Не бих дискутовао, само бих искористио прилику да предложим да о овој теми разговарамо, да се утврди један закључак који би обавезивао Савезни комитет за саобраћај да пред ово вијеће изађе с објашњењем: Да ли ми преплатнике у ПТТ саобраћају треба да доводимо у овакав положај? Имам у виду чињеницу да је данас положај тог преплатника неправопораван. Нијесу ријетки случајеви да пошта испоставља фактуре које не стоје. Често пута и понавља. Мислим да су свима од нас познати многи слични случајеви и грађанин у том погледу нема скоро никаква права. Он не може нити да приговори. Ако приговори, у највећем броју случајева се

тај приговор одбија као неумјестан.

Вјероватно је проблем и друге природе да иза тога не стоји нешто што је, по мом мишљењу, насиље које није на закону основано. Грађанин је у положају да не може да контролише рачун поште. Али, онда када има пуно право да приговори на тај рачун, пошта ће га искључити из ПТТ саобраћаја. Мислим да то право не треба да има нико у овој земљи.

Електропривреда то исто ради, али, електропривреду можете да контролишете, јер имате мјерач потрошње електричне енергије. Имате мјерач и за воду, а овдје немате.

Није прилика да водимо вјероватно већу расправу о томе. Предлажем да Савезни комитет изађе с једном информацијом и да видимо да ли у том погледу треба предузимати неке мјере заштите претплатника.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Даље, ко жели реч? /Нико/

Одбор за друштвени план и развојну политику је припремио предлог закључака.

Предлог закључака је свима подељен.

Мислим да можемо прихватити предлог који је друг Цемовић изнео, да у тим закључцима додамо да Савезни комитет за саобраћај припреми информацију о заштити претплатника ПТТ и да видимо да ли ту нешто треба мењати, односно у регулисању односа грађана према овим организацијама или организација према грађанима.

Ако се с тим слажемо, питам онда да ли ко поводом закључака с овим допунама жели нешто да пита или дода? /Не жели/

Стављам предлог овако допуњених закључака на гласање.

Молим, ко је за да дигне руку. /Сбу/

Да ли је ко против? /Нико/

Да ли се ко уздржава од гласања? /Нико/

Објављујем да је Веће усвојило закључке које је предложио Одбор за друштвени план и развојну политику са овим задатком. Тиме смо исцрпели и четврту тачку дневног реда, а то значи све тачке изузев ова четири закона и одлуке које још припремају одбори.

Предлажем паузу, вероватно нешто дужу.

Завршена су три закона и одлуке, а један закон није завршен те мислим да је потребна пауза да бисмо се исконсултовали и да видимо у којој су фази, да нас информишу докле су стигли.

Према томе, не можемо наставити одмах, предлажем паузу, која ће, вероватно трајати око пола сата. Наставак седнице ћемо објавити звонком.

POSLE PAUZE

(nastavak sednice u 22 časa i 40 minuta)

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Другарице и другови, да се договоримо како даље да радимо. Нисмо у могућности вечерас да завршимо седницу, због тога што нисмо постигли сагласност у вези Закона о мењачницама. Ми смо имали један разговор са председавајућим делегација. Имали смо разговор са председником Савезног извршног већа и председником Скупштине. Савезно извршно веће је сад имало седницу. Разговор је обављен са друговима у Републици Хрватској и договорили смо се да се сутра настави седница. Да се договоримо када. Вероватно негде око 9,30 часова да би чули још мишљења другова из СР Хрватске, могу ли нешто предузети, или ће, ако се не може ништа ту учинити, ићи на обавештење, а већ је обавештено Председништво СФРЈ да се договори

какве ће мере предузимати. Да не отежавамо, СИБ не би могао да ради без нас. Да дођемо у 9 и 30 часова, па ћемо звоном заказати да ли ће бити у 9 и 30 или у 10 часова, или, тада ћемо видети у колико сати.

BERISLAV ŠEFER (SR Hrvatska):

Mi smo obavili konsultacije. Lično, pošto znam da Sabor mora da se sastane, nisam siguran da u 10 sati mogu da vas obavijestim. Ali, dobro je pokušati.

ПРЕДСЕДНИК НИКОЛА КМЕЗИЋ:

Добро, другови да идемо у 10 сати, јер је сасвим неизвесно шта можемо добити из СР Хрватске, из Загреба, позитиван или негативан или чврсти став да не може без Сабора у року од два дана итд. Што је сад наговештај у разговорима наше Делегације Хрватске и председника Сабора који није могао сам да одлучи. Према томе, они ће се сутра састати да би још једном размотрили ову ситуацију и коначно одлучили. Зависно од тога каква ће бити одлука, видећемо шта ћемо даље радити и шта ће СИБ предузимати.

Сутра настављамо седницу Већа у 10 часова.*

(Sednica je prekinuta u 22 časa i 45 minuta)

* U nastavku rada sednice Veća republika i pokrajina (15. 10. 1982.) razmatrane su preostale tačke dnevnog reda. Materijali se mogu koristiti u Službi za informativno-dokumentalističke poslove u skladu s Poslovnikom Veća.

SADRŽAJ

I. Pre dnevnog reda:

1. Overavanje zapisnika 3. sednice Veća republika i pokrajina (15. i 16. jul 1982. godine)
2. Utvrđivanje dnevnog reda

Govorio:

Antun Bubić (SR Hrvatska)

3. Pitanja delegata i odgovori

Govorio:

Miran Potrč (SR Slovenija)

II. Dnevni red:

1. Sprovođenje Zakona o uslovima i načinu raspolaganja i korišćenja ostvarenih konvertibilnih deviza u plaćanjima prema inostranstvu i o zaduživanju u inostranstvu u 1982. godini i sprovođenje zakona o obezbeđivanju deviza za plaćanje uvoza nafte, naftinih derivata i uglja za koksovanje sa konvertibilnog područja u 1982. godini;

2. Sprovođenje zaključaka Veća sa sednice od 15. i 16. jula o.g. usvojenih povodom razmatranja Izveštaja Saveznog izvršnog veća o ostvarivanju društvenog plana Jugoslavije za period od 1981. do 1985. u 1981. i 1982. godini, sa procenom mogućnosti ostvarivanja plana u 1983. godini, Informacije o aktuelnim pitanjima snabdevenosti domaćeg tržišta nekim proizvodima široke potrošnje i reprodukcijom materijalom u prvom polугоđu 1982. godine i Aktuelnih pitanja eksterne likvidnosti zemlje;

3. Osnovna pitanja utvrđivanja ekonomske politike u 1983. godini 13

Govorili:

Milivoj Popadić (SAP Vojvodina)

Momčilo Cemović (SR Crna Gora)

Berislav Šefer (SR Hrvatska)

Vasil Tudžarov (SR Makedonija)

Mustafa Pljakić (SAP Kosovo)

Jože Globačnik (SR Slovenija)

Miloš Sindić, generalni direktor Saveznog zavoda za društveno planiranje

4. Izveštaj Zajednice jugoslovenskih pošta, telegrafa i telefona o stanju i problemima funkcionisanja PTT saobraćaja u 1981. godini	30
---	----

Prilozi:

- Izveštaj Zajednice jugoslovenskih pošta, telegrafa i telefona o stanju i problemima funkcionisanja PTT saobraćaja u 1981. godini;
- Izveštaj Odbora Veća republika i pokrajina za društveni plan i razvojnu politiku o razmatranju Izveštaja Zajednice jugoslovenskih pošta, telegrafa i telefona o stanju i problemima funkcionisanja PTT saobraćaja u 1981. godini;
- Mišljenje Saveznog izvršnog veća o Izveštaju Zajednice jugoslovenskih pošta, telegrafa i telefona o stanju i problemima funkcionisanja PTT saobraćaja u 1981. godini.

Govorili:

Vučić Čagorović, predsednik Zajednice jugoslovenskih pošta, telegrafa i telefona
 Momčilo Cemović (SR Crna Gora)
 Berislav Šefer (SR Hrvatska)

5. Utvrđivanje predloga zakona o ratifikaciji Sporazuma o osnivanju zajedničkog fonda za primarne proizvode	4
---	---

Prilozi:

- Tekst Predloga zakona o ratifikaciji Sporazuma o osnivanju zajedničkog fonda za primarne proizvode;
- Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina na Nacrt zakona o ratifikaciji Sporazuma o osnivanju zajedničkog fonda za primarne proizvode:
 - Skupštine SR Bosne i Hercegovine
 - Sabora SR Hrvatske
 - Sobraja SR Makedonije
 - Skupštine SR Crne Gore
 - Skupštine SR Slovenije
 - Skupštine SR Srbije
 - Skupštine SAP Kosova
 - Skupštine SAP Vojvodine
- Izveštaj Odbora VRP za ekonomske odnose sa inostranstvom o Predlogu zakona o ratifikaciji Sporazuma o osnivanju zajedničkog fonda za primarne proizvode;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu zakona o ratifikaciji Sporazuma o osnivanju zajedničkog fonda za primarne proizvode;
- Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Predlogu zakona o ratifikaciji Sporazuma o osnivanju zajedničkog fonda za primarne proizvode.

6. Predlog zakona o ratifikaciji Sporazuma između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Čehoslovačke Socijalističke Republike o izbegavanju dvostrukog oporezivanja dohotka i imovine, s Protokolom	5
--	---

Prilozi:

- Tekst Predloga zakona o ratifikaciji Sporazuma između SFRJ i ČSR o izbegavanju dvostrukog oporezivanja dohotka i imovine, s Protokolom;
- Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina na Nacrt zakona o ratifikaciji Sporazuma između SFRJ i ČSR o izbegavanju dvostrukog oporezivanja dohotka i imovine, s Protokolom:
- Skupštine SR Bosne i Hercegovine
- Sabora SR Hrvatske
- Sobraja SR Makedonije
- Skupštine SR Crne Gore
- Skupštine SR Slovenije
- Skupštine SR Srbije
- Skupštine SAP Kosova
- Skupštine SAP Vojvodine
- Izveštaj Odbora VRP za ekonomske odnose sa inostranstvom o Predlogu zakona o ratifikaciji Sporazuma između SFRJ i ČSR o izbegavanju dvostrukog oporezivanja dohotka i imovine, s Protokolom;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu zakona o ratifikaciji Sporazuma između SFRJ i ČSR o izbegavanju dvostrukog oporezivanja dohotka i imovine, s Protokolom;
- Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Predlogu zakona o ratifikaciji Sporazuma između SFRJ i ČSR o izbegavanju dvostrukog oporezivanja dohotka i imovine, s Protokolom.

7. Utvrđivanje Predloga zakona o dopuni Zakona o utvrđivanju ukupnog obima rashoda Budžeta Federacije za 1982. godinu 5

Prilozi:

- Tekst Predloga zakona o dopuni Zakona o utvrđivanju ukupnog obima rashoda Budžeta Federacije za 1982. godinu;
- Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina na Nacrt zakona o dopuni Zakona o utvrđivanju ukupnog obima rashoda Budžeta Federacije za 1982. godinu:
- Skupštine SR Bosne i Hercegovine
- Sabora SR Hrvatske
- Sobraja SR Makedonije
- Skupštine SR Crne Gore
- Skupštine SR Slovenije
- Skupštine SR Srbije
- Skupštine SAP Kosova
- Skupštine SAP Vojvodine
- Izveštaj Odbora VRP za finansije o Predlogu zakona o dopuni Zakona o utvrđivanju ukupnog obima rashoda Budžeta Federacije za 1982. godinu;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu zakona o dopuni Zakona o utvrđivanju ukupnog obima rashoda Budžeta Federacije za 1982. godinu;

— Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Predlogu zakona o dopuni Zakona o utvrđivanju ukupnog obima rashoda Budžeta Federacije za 1982. godinu.

8. Utvrđivanje Predloga zakona o obezbeđenju sredstava na ime članskog uloga SFRJ u Zajedničkom fondu za primarne proizvode 6

Prilozi:

— Tekst Predloga zakona o obezbeđenju sredstava na ime članskog uloga SFRJ u Zajedničkom fondu za primarne proizvode;
— Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina na Nacrt zakona o obezbeđenju sredstava na ime članskog uloga SFRJ u Zajedničkom fondu za primarne proizvode:

- Skupštine SR Bosne i Hercegovine
- Sabora SR Hrvatske
- Sobraja SR Makedonije
- Skupštine SR Crne Gore
- Skupštine SR Slovenije
- Skupštine SR Srbije
- Skupštine SAP Kosova
- Skupštine SAP Vojvodine

— Izveštaj Odbora VRP za finansije o Predlogu zakona o obezbeđenju sredstava na ime članskog uloga SFRJ u Zajedničkom fondu za primarne proizvode, s ispravkama teksta Predloga zakona;

— Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu zakona o obezbeđenju sredstava na ime članskog uloga SFRJ u Zajedničkom fondu za primarne proizvode;

— Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Predlogu zakona o obezbeđenju sredstava na ime članskog uloga SFRJ u Zajedničkom fondu za primarne proizvode.

9. Utvrđivanje Predloga zakona o oslobađanju od plaćanja carine i drugih uvoznih dažbina za uvoz opreme i reprodukcionog materijala za potrebe održavanja XIV zimskih olimpijskih igara, „Sarajevo 84” 7

Prilozi:

— Tekst Predloga naznačenog zakona;
— Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina na Nacrt zakona o oslobađanju od plaćanja carine i drugih uvoznih dažbina za uvoz opreme i reprodukcionog materijala za potrebe održavanja XIV zimskih olimpijskih igara, „Sarajevo 84”:

- Skupštine SR Bosne i Hercegovine
- Sabora SR Hrvatske
- Sobraja SR Makedonije
- Skupštine SR Crne Gore
- Skupštine SR Slovenije
- Skupštine SR Srbije
- Skupštine SAP Kosova
- Skupštine SAP Vojvodine

- Izveštaj Odbora VRP za ekonomske odnose s inostranstvom o Predlogu naznačenog zakona;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu navedenog zakona;
- Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Predlogu navedenog zakona.

10. Utvrđivanje Predloga odluke o obavezama republika i autonomnih pokrajina za 1982. godinu utvrđenih Zakonom o sredstvima za otklanjanje posledica katastrofalnog zemljotresa koji je zadesio područje SR Crne Gore u 1979. godini 7

Prilozi:

- Tekst Predloga navedene odluke;
- Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina za 1982. godinu utvrđenih Zakonom o sredstvima za otklanjanje posledica katastrofalnog zemljotresa koji je zadesio područje SR Crne Gore u 1979. godini:
 - Skupštine SR Bosne i Hercegovine
 - Sabora SR Hrvatske
 - Sobrańja SR Makedonije
 - Skupštine SR Crne Gore
 - Skupštine SR Slovenije
 - Skupštine SR Srbije
 - Skupštine SAP Kosova
 - Skupštine SAP Vojvodine
- Izveštaj Odbora VRP za finansije o Predlogu navedene odluke s izmenama u tački 1, podtačka 1. dostavljenog Predloga odluke;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu navedene odluke;
- Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Predlogu navedene odluke.

11. Utvrđivanje Predloga odluke o umanjenju obaveza republika i autonomnih pokrajina za 1982. godinu, utvrđenih Zakonom o sredstvima za otklanjanje posledica katastrofalnog zemljotresa koji je zadesio područje SR Crne Gore u 1979. godini 8

Prilozi:

- Tekst Predloga navedene odluke;
- Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina na Nacrt odluke o umanjenju obaveza republika i autonomnih pokrajina za 1982. godinu, utvrđenih Zakonom o sredstvima za otklanjanje posledica katastrofalnog zemljotresa koji je zadesio područje SR Crne Gore u 1979. godini:
 - Skupštine SR Bosne i Hercegovine
 - Sabora SR Hrvatske
 - Sobrańja SR Makedonije
 - Skupštine SR Crne Gore
 - Skupštine SR Slovenije
 - Skupštine SR Srbije
 - Skupštine SAP Kosova
 - Skupštine SAP Vojvodine

- Izveštaj Odbora VRP za finansije o Predlogu navedene odluke;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu navedene odluke;
- Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Predlogu navedene odluke.

12. Završni račun Fonda Federacije za kreditiranje bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i autonomnih pokrajina za 1981. godinu, sa Izveštajem o poslovanju Fonda, radi potvrđivanja 8

Prilozi:

- Završni račun Fonda Federacije za kreditiranje bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i autonomnih pokrajina za 1981. godinu, sa Izveštajem o poslovanju Fonda, radi potvrđivanja;
- Izveštaj o poslovanju naznačenog Fonda;
- Izveštaj o izvršenoj kontroli Završnog računa Fonda koji je obavila SDKJ;
- Mišljenje Saveznog izvršnog veća o Završnom računu Fonda Federacije;
- Saglasnosti skupština socijalističkih republika i autonomnih pokrajina na Završni račun Fonda Federacije:
- Skupštine SR Bosne i Hercegovine
- Sabora SR Hrvatske
- Sobraja SR Makedonije
- Skupštine SR Crne Gore
- Skupštine SR Slovenije
- Skupštine SR Srbije
- Skupštine SAP Kosova
- Skupštine SAP Vojvodine
- Izveštaj Odbora VRP za pitanja razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i autonomnih pokrajina o Završnom računu Fonda Federacije;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Završnom računu Fonda Federacije;
- Izveštaj Komisije Skupštine SFRJ za utvrđivanje istovetnosti tekstova na jezicima naroda Jugoslavije o Završnom računu Fonda Federacije.

13. Predlog društvenog dogovora o organizovanju i finansiranju XXXVI svetskog prvenstva u stonom tenisu 1981. godine u Novom Sadu 9

Prilozi:

- Predlog naznačenog Društvenog dogovora;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu naznačenog Društvenog dogovora u kome je sadržan Predlog odluke o usvajanju inicijative da Skupština SFRJ bude učesnik u zaključivanju ovog Društvenog dogovora;
- Izveštaj Odbora VRP za finansije o Predlogu naznačenog društvenog dogovora.

Govorili:

Nuša Kerševan (SR Slovenija)

14. Predlog odluke o obrazovanju, delokrugu i sastavu Komisije za praćenje primene poslovnika u Skupštini SFRJ 9

Prilozi:

- Tekst Predloga naznačene odluke;
- Izveštaj Zakonodavno-pravne komisije VRP o Predlogu naznačene odluke s amanmanima.

15. Utvrđivanje Predloga zakona o vršenju menjačkih poslova u prometu efektivnog stranog novca u zemlji (AS-94);

16. Utvrđivanje Predloga zakona o izmeni Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom (AS-95);

17. Utvrđivanje Predloga zakona o izmenama i dopunama Carinskog zakona (AS-96);

18. Utvrđivanje Predloga zakona o dopunama Zakona o novčanom sistemu (AS-97);

19. Utvrđivanje Predloga odluke o izmeni Odluke o utvrđivanju ukupnog iznosa deviza za potrebe Federacije u 1982. godini (AS-98);

20. Predlog odluke o obrazovanju Odbora za obeležavanje 40-godišnjice I i II zasedanja AVNOJ-a 10

21. Izveštaj Mandatno-imunitetske komisije o prestanku mandata delegatu iz Delegacije Skupštine SR Bosne i Hercegovine 10

22. Predlog zakona o privremenoj zabrani raspolaganja delom društvenih sredstava za kupovinu dizel-goriva i motornog benzina — radi davanja mišljenja (AS-93);

23. Predlog zakona o privremenoj zabrani raspolaganja delom društvenih sredstava za finansiranje izgradnje novih termoelektrana, toplana, energana i kotlarnica na lož-ulje, mazut, ulje za loženje ekstra lako (EL) i ulje za loženje lako specijalno (LS) — radi davanja mišljenja (AS-92).

